

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТРОИАНСТВО

ПРАВИЛНИК
ЗА УЧЕБНАТА ДЕЙНОСТ
НА УНСС

ИЗДАТЕЛСКИ КОМПЛЕКС – УНСС
София, 2021

Съдържание

Част първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ	5
----------------------	---

Част втора

ОБУЧЕНИЕ НА СТУДЕНТИ.....	6
---------------------------	---

Глава първа

СТУДЕНТИ.....	6
---------------	---

Глава втора

ОБУЧЕНИЕ В ОКС „БАКАЛАВЪР“ И В СПЕЦИАЛНОСТИ ОТ РЕГУЛИРАНИТЕ ПРОФЕСИИ.....	12
--	----

Глава трета

ОБУЧЕНИЕ В ОКС „МАГИСТЪР“.....	21
--------------------------------	----

Глава четвърта

ОЦЕНЯВАНЕ НА АКАДЕМИЧНИТЕ ПОСТИЖЕНИЯ НА СТУДЕНТИТЕ	27
---	----

Част трета

ДОКТОР	35
--------------	----

Глава пета

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ	35
----------------------	----

Глава шеста

ОБУЧЕНИЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ	36
--------------------------------	----

Глава седма

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДОКТОРАНТИТЕ.....	46
---	----

Глава осма

ЗАЩИТА НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД.....	48
-----------------------------------	----

Глава девета

ФИНАНСОВИ ОТНОШЕНИЯ	55
---------------------------	----

Част четвърта

ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ.....	58
----------------------------	----

Част пета

ЧАСТИЧНО И ДОПЪЛВАЩО ОБУЧЕНИЕ.....	60
------------------------------------	----

Част шеста

АКАДЕМИЧЕН СЪСТАВ	61
-------------------------	----

Част седма

САНКЦИОННИ РАЗПОРЕДБИ	67
ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ	70
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ	70

Част първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този правилник урежда организацията и управлението на учебната дейност в Университета за национално и световно стопанство (УНСС).

Чл. 2. (1) В УНСС се обучават:

1. студенти в образователно-квалификационните степени „бакалавър“ и „магистър“;
2. докторанти в образователната и научна степен „доктор“;
3. специализанти за повишаване на квалификацията;
4. студенти и курсисти в специализирани езикови и други курсове.

(2) Формите на обучение могат да бъдат редовна, задочна, дистанционна, индивидуална, на самостоятелна подготовка.

(3) Обучението е субсидирано от държавата (държавна поръчка) и срещу заплащане съгласно действащите нормативни актове и този правилник.

(4) Таксите за обучение и административните такси на студентите, докторантите, специализантите и курсистите се определят съобразно действащите нормативни актове, този правилник и решения на Академичния съвет (АС) на УНСС.

Чл. 3. В УНСС се обучават български и чуждестранни граждани.

Чл. 4. (1) Статутът на студент, докторант, специализант и курсист се придобива със записването в УНСС при условията, предвидени в този правилник, в правилниците на УНСС за прием на студентите в образователно-квалификационни степени (ОКС) „бакалавър“ и „магистър“ и в правилника за прием в образователна и научна степен (ОНС) „доктор“.

(2) На успешно завършилите обучението се издава документ от УНСС съгласно нормативно определените държавни изисквания.

Чл. 5. (1) При обучението в УНСС не се допускат привилегии и ограничения, свързани с възраст, раса, народност, етническа принадлежност, пол, социален произход, политически възгледи и вероизповедание.

(2) Обучението в УНСС се осъществява в духа на общочовешките ценности и националните традиции, в съответствие със световните научни постижения и утвърдените принципи на европейското и световното образователно пространство.

Част втора

ОБУЧЕНИЕ НА СТУДЕНТИ

Глава първа

СТУДЕНТИ

Прием

Чл. 6. (1) Приемът на студентите се извършва по професионални направления и специалности на висшето образование, които се утвърждават ежегодно от АС.

(2) Изискванията за прием за обучение на български граждани и на други граждани от Европейския съюз (ЕС) и от Европейското икономическо пространство (ЕИП) в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ се регламентират с нормативните актове в областта на висшето образование, този правилник и решения на АС и се огласяват ежегодно в правилниците на УНСС за прием в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ и по други начини.

(3) Приемът на чуждестранни граждани от държави извън ЕС се урежда с Наредбата за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България.

(4) Броят на приеманите студенти се утвърждава ежегодно от АС.

(5) Приемът се осъществява по реда и в сроковете, съобразно критериите, определени в правилниците за прием на студенти в УНСС.

Записване

Чл. 7. (1) Записването на студентите става със заповед на ректора на УНСС въз основа на подадени документи и класиране в рамките на утвърдения от АС брой на приеманите студенти.

(2) Всеки новоприет студент се записва в информационната система „Студент“, автоматично му се генерира факултетен номер, поток, група и се регистрира в главната книга. На новоприетия и вече записан студент се издава студентска книжка.

(3) Студентската книжка се подписва от ректора на УНСС и декана на факултета.

(4) При записване новоприетият студент представя оригинална диплома за завършено предходно образование, която след сверяване се връща на притежателя.

Потоци, групи и административно обслужване

Чл. 8. (1) Обучението на студентите се организира в потоци и групи.

(2) Потокът обединява студенти от учебни групи от различни специалности или от една специалност за провеждане на лекционен курс по определена учебна дисциплина. При невъзможност да се формира поток по изключение лекционен курс може да се чете и пред отделна група.

(3) Упражненията се провеждат по учебни групи, като при провеждане на учебния процес не се допуска обединяването на учебни групи, освен ако извънредни обстоятелства налагат това.

(4) Минималният и максималният брой на студентите по потоци и групи се определят съгласно Правилата за изготвяне на учебното разписание в УНСС.

Чл. 9. (1) Разпределението на студентите по потоци и групи се извършва от дирекция „Учебна дейност“.

(2) Разписанието на учебните занятия по потоци и групи се изготвя от отдел „Разписание“ на дирекция „Учебна дейност“.

(3) Разпределението на студентите по ал. 1 и разписанието по ал. 2 се утвърждават от заместник-ректора по учебната дейност.

(4) Административното обслужване на студентите се организира и осъществява от дирекция „Учебна дейност“ и Центъра за дистанционно обучение (ЦДО).

(5) За въвеждането и обработката на информацията в информационната система „Студент“ отговарят дирекция „Учебна дейност“ и ЦДО, а за администрирането и поддържането на системата отговаря дирекция „Информационни технологии“.

Учебна документация

Чл. 10. (1) Обучението на студентите се извършва на основата на учебна документация за всяка специалност.

(2) Учебната документация включва:

1. квалификационна характеристика на специалността;
2. учебен план на специалността;
3. учебни програми по дисциплините, включени в учебния план;
4. ежегоден график на учебния процес.

Чл. 11. (1) Квалификационната характеристика определя целите и профилата на обучението, знанията, които получават студентите, уменията и компе-

тентностите, които развиват, възможните области на професионална реализация и продължаване на обучението за повишаване на квалификацията.

(2) Квалификационната характеристика се разработва за всяка специалност от катедрата, водеща специалността, приема се от факултетния и от Академичният съвет и се утвърждава от ректора.

Чл. 12. (1) Учебният план се разработва по приети от АС правила. В правилата се регламентират условията и редът за разработване, структурата, формата, съдържанието и условията и редът за приемане и утвърждаване на учебния план.

(2) Учебният план се предлага от катедрата, водеща съответната специалност, обсъжда се и се приема от факултетния и от Академичният съвет и се утвърждава от ректора.

Чл. 13. (1) За всяка учебна дисциплина, включена в учебния план, се изготвя учебна програма.

(2) Учебните програми се изготвят по приети от АС правила. В правилата се регламентират условията и редът за разработване, структурата, формата, съдържанието и условията и редът за приемане и утвърждаване на учебната програма.

(3) Учебните програми се изготвят от титулярите на учебните дисциплини, приемат се от катедрените съвети и от факултетния съвет и се утвърждават от декана.

(4) В учебните програми за дистанционна форма на обучение задължително се включват и указания за самостоятелна подготовка на студентите.

Чл. 14. Началото и краят на всеки семестър и периодите на изпитните сесии, университетските ваканции и празничните дни се определят от ежегоден график на учебния процес, който се изготвя от заместник-ректора по учебната дейност и се утвърждава от АС.

Университетска комисия за признаване и трансфер на кредити

Чл. 15. (1) Орган за признаване и трансфер на кредити в УНСС е Университетската комисия за признаване и трансфер на кредити. Съставът на комисията се определя със заповед на ректора.

(2) Комисията:

1. определя курса на обучение, в който се записват студентите с възстановени права;

2. приравнява обучението на студентите в чужбина по конкурси, обявени от МОН, и при обучение, организирано от УНСС по линия на студентската мобилност в други висши училища в страната и чужбина, към изискванията на учебния план, по който се обучава студентът в УНСС;

3. определя курса на обучение, в който се записват студентите, прехвърлени в УНСС от друго висше училище в страната и чужбина;

4. изпълнява всички други функции, които ѝ се възлагат с този правилник и другите вътрешни актове на УНСС.

(3) Комисията осъществява своята дейност на основата на Правилник за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити в УНСС, приет от АС.

Права и задължения

Чл. 16. (1) Студентите на УНСС имат право:

1. да избират учебни дисциплини при условията, предвидени в учебния план, а при осигурени условия и определен за УНСС ред – и преподавател, когато обучението по дадена дисциплина се води от повече от един преподавател;

2. да получават квалифицирана помощ и ръководство за своето професионално-творческо израстване;

3. да завършват обучението си в съкратени срокове, при условията на този правилник;

4. да се обучават едновременно по повече от една специалност в рамките на обучението по една образователно-квалификационна степен. Обучението по новата (втората) специалност е срещу заплащане;

5. да участват в научноизследователската дейност, провеждана от УНСС, от негови организации и звена, като им се гарантират авторските, изобретателските и сродните им права и възнаграждение;

6. да избират и да бъдат избириани в ръководните органи на УНСС;

7. да ползват студентски общежития, столове, медицинско обслужване, намаление при пътуване по градския и междуградския транспорт, както и цялата база на УНСС за учебна, научно-изследователска, спортна и културна дейност и други придобивки за нормален живот и обучение съобразно приетите в УНСС условия и ред за това;

8. да се преместват в друго висше училище, факултет, специалност и форма на обучение съобразно условията и реда на този правилник;

9. да получават държавни стипендии и кредити при условия и по ред, определени в нормативните актове;

10. да прекъсват обучението си и да го продължават при условията на този правилник;

11. да се обучават срещу заплащане по допълнителни курсове чрез посещения на редовно организираните занятия за съответните учебни дисциплини;

12. да участват в проекти и програми за вътрешна и международна мобилност;

13. да ползват не по-малко от 30 дни ваканция в рамките на една учебна година;

14. на други права, уредени в Закона за висшето образование (ЗВО), Правилника за дейността на УНСС и други вътрешни актове на Университета.

(2) Студентите имат право на субсидирano от държавата обучение еднократно в една образователно-квалификационна степен. Това обстоятелство се декларира при подаването на документи за прием.

(3) Студентите – сираци на възраст до 26 години, хора със сензорни увреждания и други с трайни увреждания и намалена работоспособност 70 и над 70 на сто, военноинвалиди и военнопострадали, лица на възраст до 26 години, които към момента на навършване на пълнолетие са с предприета мярка за закрила по реда на Закона за закрила на детето – настаняване в приемно семейство, социална услуга от резидентен тип или специализирана институция, майки с деца до 6-годишна възраст и диспансеризираните, могат да се ползват по време на обучението си със специални облекчения, регламентирани в този правилник.

(4) В съответствие с чл. 95, ал. 7 от ЗВО от заплащане на такси за обучение в УНСС се освобождават лица, които са кръгли сираци на възраст до 26 години, лица с трайни увреждания и намалена работоспособност 70 и над 70 на сто, военноинвалиди и военнопострадали, лица на възраст до 26 години, които към момента на навършване на пълнолетие са с предприета мярка за закрила по реда на Закона за закрила на детето – настаняване в приемно семейство, социална услуга от резидентен тип или специализирана институция, лица, приети при условия и по ред, определени в акт на Министерския съвет, когато в този акт е предвидено такова освобождаване.

(5) Освобождаването от такса за обучение по ал. 4 е еднократно за една бакалавърска специалност, една магистърска специалност по държавна поръчка и една магистърска специалност срещу заплащане.

Чл. 17. Студентите на УНСС са длъжни:

1. да спазват Правилника за дейността на УНСС, този правилник и всички вътрешни актове на Университета;

2. да съдействат за постигане на мисията и целите на УНСС и да утвърждават неговия авторитет;

3. да зачитат правата на интелектуална собственост, като носят отговорност за plagiatство;

4. да записват следващия семестър, съответно учебна година, в определените срокове;
5. да посещават учебните занятия и да изпълняват задълженията си, предвидени в учебната документация на специалността;
6. да полагат изпитите си в определените срокове;
7. да заплащат в срок дължимите студентски такси;
8. да опазват имуществото и да съблюдават хигиената в УНСС;
9. да не провеждат политическа, религиозна и друга непозволена от закона дейност на територията на УНСС;
10. да не уронват името и авторитета на Университета;
11. да не нарушават академичния дух и традиции със своето поведение и външен вид;
12. да не се явяват и/или да не полагат неправомерно изпит, а по време на изпита – да не преписват и да не правят опити за преписване, да не изнасят изпитен материал без разрешение, да не подсказват, да се въздържат от непристойно поведение, да не използват мобилен телефон или други електронни устройства;
13. да спазват академичните и етичните норми в отношенията със своите колеги, с преподавателите и с административните служители на Университета;
14. да не пушат в сградата на Университета;
15. да спазват Етичния кодекс на УНСС;
16. да изпълняват и други задължения, произтичащи от правилниците на УНСС и от решенията на органите за управление и другите органи и вътрешни звена на Университета.

Чл. 18. (1) Студентът има право да отсъства до три пъти от лекции и до три пъти от упражнения по всяка учебна дисциплина, изучавана през семестъра, а когато обучението не включва упражнения – до три пъти от лекции по една учебна дисциплина за един семестър. По-голям брой отсъствия е основание за недопускане до изпит на редовната сесия.

(2) Студентът може да отсъства до 50 на сто от учебното време за всеки семестър и има право на удължена сесия:

1. по здравословни причини, удостоверени със съответен документ;
2. ако е родител на деца до 6-годишна възраст;
3. ако е студент – сирак на възраст до 26 години, студент със сензорни увреждания и друг с трайни увреждания и намалена работоспособност 70 и над 70 на сто, военноинвалид и военнопострадал, лице, на възраст до 26 години, което към момента на навършване на пълнолетие е с предприета мярка за закрила по реда на Закона за закрила на детето – настаняване в приемно семейство, социална услуга от резидентен тип или специализирана институция и диспансеризиран;

4. по други уважителни причини.

(3) Ползването на облекчения режим по ал. 2 се разрешава от декана на факултета въз основа на заявление от студента. Към заявлението се прилагат документи, удостоверяващи основанието за ползване на облекчението.

Чл. 19. Студентът се отписва от УНСС при:

1. успешно завършване на курса на обучение;
2. прехвърляне в друго висше училище;
3. напускане по собствено желание;
4. смърт на студента.

Чл. 20. Ректорът на УНСС решава окончателно всички въпроси, свързани с приемането, записването, преместването, прекъсването, отписането, отстраняването и възстановяването на студентите.

Глава втора

ОБУЧЕНИЕ В ОКС „БАКАЛАВЪР“ И В СПЕЦИАЛНОСТИ ОТ РЕГУЛИРАНИТЕ ПРОФЕСИИ

Основни положения

Чл. 21. (1) Обучението в ОКС „бакалавър“:

1. се осъществява по професионални направления и специалности на висшето образование за осигуряване на базова широкопрофилна подготовка;
2. се организира в редовна и в дистанционна форма на обучение;
3. е със срок на подготовка четири години (осем семестъра);
4. е с хорариум, не по-малък от 2200 часа и не по-голям от 3000 часа аудиторна заетост – за редовно обучение, а за дистанционно обучение – не повече от 15 на сто от общия брой часове по учебния план на съответната специалност в редовна форма на обучение;
5. осигурява придобиването на не по-малко от 240 кредити за пълния курс на обучение и не по-малко от 60 кредити за една учебна година;
6. завършва с изпълнението на всички задължения по учебен план и с успешен положен държавен изпит/и.

(2) Обучението в дистанционна форма се извършва от основните звена на УНСС в Центъра за дистанционно обучение в гр. София и в регионалните центрове за дистанционно обучение при условията и по ред, определени в този правилник и във вътрешните правила за организация, провеждане и развитие на дистанционното обучение.

(3) Дистанционната форма на обучение е равнопоставена на редовната форма по отношение на съдържанието на учебния план, изисквания брой кредити за съответната специалност, дипломата за придобита образователно-квалификационна степен и професионална квалификация.

(4) Обучението за специалност „Право“:

1. се осъществява съгласно държавните изисквания, като специалност от регулираните професии;

2. е със срок на подготовка, не по-малък от 10 семестъра (пет години);

3. е с хорариум, не по-малък от 3500 часа и не по-голям от 4200 часа;

4. осигурява придобиването на не по-малко от 300 кредита за пълния курс на обучение и не по-малко от 60 кредита за учебна година;

5. завършва с изпълнението на всички задължения по учебен план и с успешно положени държавни изпити.

(5) Завършилите обучението студенти получават диплома за завършено висше образование на ОКС „бакалавър“ по съответната специалност, съответно за завършено висше образование на ОКС „магистър“ по специалност „Право“ от регулирана професия „Право“ и при заявено искане могат да получат и европейско дипломно приложение.

Чл. 22. (1) Записването за горен курс става в срок при успешно полагане на всички изпити или с до три неположени от предходни години изпити и след внасянето на семестриалната такса за обучение.

(2) Неположените изпити се полагат в рамките на следващи учебни години по време на изпитните сесии.

(3) Записването за летен семестър става в срок след внасянето на семестриалната такса за обучение.

Чл. 23. (1) Студентите прекъсват обучението си за една учебна година поради:

1. слаб успех;

2. неплатена такса или незаписан семестър;

3. здравословни причини;

4. раждане и/или отглеждане на дете до 6-годишна възраст;

5. семейни или други лични причини.

(2) За периода на обучението си студентите имат право само на две прекъсвания, независимо от причините за тях.

(3) Прекъсването става със заповед на заместник-ректора по учебната дейност, която се обявява в WEB студент.

(4) Прекъсването по ал. 1, т. 1 и 2 става по административен ред, а по т. 3, 4 и 5 става въз основа на заявление от студента до заместник-ректора по

учебната дейност, към което се прилага документът, удостоверяващ основанието за прекъсване.

(5) Прекъсването по ал. 1, т. 4 се разрешава за период до две години за всяко раждане и/или отглеждане на дете до 2-годишна възраст, независимо от другите възможни причини за прекъсване. В тези случаи ограничението по ал. 2 не се прилага.

(6) Студентът може да прекъсне и при спечелване на конкурс, обявен от държавно ведомство, за обучение в чужбина и за обучение, организирано от УНСС по линия на студентската мобилност, в други висши училища в страната и в чужбина. Прекъсването е за срока на обучението и е независимо от прекъсванията на основанията по ал. 1.

(7) При прекъсване на обучението студентът запазва студентските си права, с изключение на правото за преместване в друга специалност и форма на обучение, за обучение по втора или нова специалност и за обучение в съкратени срокове.

(8) Прекъсналият студент трябва да се яви в рамките на годината на прекъсването на невзетите изпити, включително неположени от предходни учебни години и приравнителни, ако има такива.

Чл. 24. (1) При настъпване на основание за прекъсване, след като е ползвал правото си на две прекъсвания, студентът се отстранява от УНСС и губи студентски права.

(2) Отстраняването става със заповед на ректора, в която се посочват сроковете и условията за възстановяване. Заповедта се обявява в WEB студент.

(3) Отстранените по ал. 1 студенти могат да възстановят студентските си права в същата специалност и в същата форма на обучение, ако е изтекла не по-малко от 1 година от датата на заповедта за отстраняване.

(4) Възстановяването по ал. 3 става със заповед на ректора въз основа на подадена молба и внесена административна такса за възстановяване в размер, равен на размера на таксата за кандидатстване за съответната учебна година.

(5) Студентите, възстановили студентските си права, имат право да прекъсват обучението си съгласно чл. 23.

(6) Студенти, които след прекъсването им или след възстановяването им не могат да продължат обучението си в същата специалност, поради нейното закриване или отсъствието на прием, могат да продължат обучението си в друга специалност от същото професионално направление.

(7) Курсът на обучение, в който се записват студентите с възстановени студентски права, се определя от Университетската комисия за признаване и трансфер на кредити по реда и условията на Правилника за прилагане на

системата за натрупване и трансфер на кредити съобразно действащите учебни планове.

Чл. 25. (1) Студентите от последен курс на обучение са длъжни да положат всички семестриални изпити до последната поправителна сесия на съответната учебна година или не по-късно от една година след нея (ликвидационна година). Изпитите се полагат по време на сесиите съобразно графика на учебния процес.

(2) При неполагане на всички семестриални изпити по ал. 1 студентът се отстранява от УНСС със заповед на ректора, в която се посочват сроковете и условията за възстановяване. Заповедта се обявява в WEB студент.

(3) Отстраненият по ал. 2 студент възстановява студентските си права еднократно в срок не по-рано от един семестър и не по-късно от три години от датата на заповедта за отстраняване. Възстановяването е по учебния план преди отстраняването.

(4) Студентите, които възстановяват студентските си права по ал. 3 и следва да се явят на не повече от два семестриални изпита, заплащат семестриална такса, определена с решение на АС.

(5) При пропускането на срока по ал. 3 студентът възстановява студентските си права за текущата година и продължава обучението си по действащия учебен план към датата на възстановяване, като курсът на обучение се определя от Университетската комисия по признаване и трансфер на кредити.

(6) Възстановяването по ал. 3 и ал. 5 става със заповед на ректора въз основа на подадено заявление и внесена административна такса за възстановяване в размер, равен на размера на таксата за кандидатстване за съответната учебна година.

Чл. 26. (1) След успешното полагане на всички семестриални изпити от учебния план на съответната специалност студентите са длъжни да се явят на държавен изпит/и съобразно учебния план, по който е осъществено обучението.

(2) Държавният изпит/и се организира в рамките на дипломни сесии: редовна, първа поправителна, втора поправителна и трета поправителна сесия, съгласно графика на учебния процес.

(3) Държавните изпити за специалност „Право“ – образователно-квалификационна степен (OKC) „магистър“, се организират в рамките на дипломни сесии:

1. редовна, която се провежда в единадесети семестър – в периода септември – декември;

2. първа поправителна, която се провежда през следващата календарна година след приключването на единадесети семестър – в периода февруари – май;

3. втора поправителна, която се провежда едновременно с редовната дипломна сесия на следващия випуск;

4. трета поправителна, която се провежда едновременно с първата поправителна дипломна сесия на следващия випуск.

(4) Студентите имат право да се явят на държавен изпит/и на всяка от четирите дипломни сесии по ал. 2 и ал. 3.

(5) Студентите, неположили държавен изпит/и при възможните явявания по ал. 4, имат право на еднократно явяване в срок до:

1. две години след семестриалното завършване на обучението в образователно-квалификационна степен „бакалавър“;

2. три години след семестриалното завършване на обучението в образователно-квалификационна степен „магистър“ – специалност „Право“.

(6) При неявяване или неуспешно полагане на държавен изпит/и студентът се отстранява от УНСС със заповед на ректора, която се обявява в WEB студент. В заповедта се посочват сроковете и условията за възстановяване.

(7) Студентът може да възстанови студентските си права еднократно в срок до три години от датата на заповедта по ал. 6. Възстановяването дава право на явяване на две последователни сесии за държавен изпит.

(8) При пропускането на срока по ал. 7 студентът възстановява студентските си права за текущата година и продължава обучението си по действащия учебен план към датата на възстановяване, като курсът на обучение се определя от Университетската комисия по признаване и трансфер на кредити.

(9) Възстановяването по ал. 7 и ал. 8 става със заповед на ректора въз основа на подадена молба и внесена административна такса за възстановяване в размер, равен на размера на таксата за кандидатстване за съответната учебна година.

Специфични режими

Чл. 27. (1) Прехвърлянето на студенти от други висши училища в УНСС става със заповед на ректора въз основа на:

1. молба за прехвърляне;

2. академична справка за положените изпити и придобитите кредити или уверение, ако все още няма положени изпити или придобити кредити като студент;

3. служебна бележка за издържан кандидатстудентски изпит, признат за приемане в УНСС, когато има държавни изисквания за това, или съгласно условията на кандидатстудентския прием на текущата година;

4. диплома за завършено средно образование;
5. други условия, определени от АС и/или ректора.

(2) Курсът на обучение, в който се записват студентите, прехвърлени в УНСС от друго висше училище, се определя от Университетската комисия за признаване и трансфер на кредити съгласно действащите учебни планове по реда и условията на Правилника за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити.

(3) Студентите по ал. 1 се обучават срещу заплащане, а в случаите на прехвърляне на държавната субсидия студентите заплащат утвърдената от Министерски съвет такса.

Чл. 27а. Прехвърлянето на студент от УНСС в друго висше училище става по желание на студента въз основа на одобрена от ректора писмена молба.

Чл. 28. (1) Студентът има право да се премести в друга специалност на обучение в УНСС, ако са изпълнени следните условия:

1. спазени са всички изисквания при условията на кандидатстудентския прием за текущата година в приемаща/новата специалност;

2. студентът е завършил втори курс със среден успех най-малко „отличен“ (5,50) от следването;

3. специалността е от същото професионално направление на висшето образование и същата или по-ниска образователно-квалификационна степен.

(2) Преместването става със заповед на ректора след съгласуване на молбата със съответните ръководители на катедри и декани на факултети на освобождаващата и на приемаща специалност.

(3) Студентът има право на промяна на формата на обучение само в същото професионално направление и преминаване в платено обучение. Условията за промяната са:

1. студентът да е завършил първи курс;

2. студентът да има среден успех от обучението най-малко „добър“ към датата на подаването на молбата.

(4) Студентите – майки и бащи с деца до шестгодишна възраст, могат да променят формата си на обучение и без да са налице изискванията по предходната алинея, запазвайки основанието си на прием. Към заявлението за промяна се прилага документ, удостоверяващ обстоятелството.

(5) Промяната на формата на обучение става със заповед на ректора след съгласуване на молбата с директора на Центъра за дистанционно обучение и заместник-ректора по учебната дейност.

(6) Преместването в друга специалност и промяната на формата на обучение могат да се разрешават еднократно за периода на обучение.

Чл. 29. (1) Студентът има право да се обучава по втора или нова специалност срещу заплащане, в една и съща или по-ниска образователно-квалификационна степен, ако са изпълнени следните условия:

1. студентът е завършил първи или по-горен курс и
2. средният успех от годините на обучение е не по-нисък от „добър“ 4,00.

(2) Заявленията за обучение по втора/нова специалност се съгласуват със съответните ръководители на катедри, отговарящи за обучението по втората/новата специалност, и декани на факултети, в рамките на които тя е организирана. Записването във втората/новата специалност става със заповед на ректора въз основа на подаденото заявление.

(3) Студентите, които се обучават по втора/нова специалност, не могат да се обучават в съкратени срокове по първата и/или по втората/новата специалност.

(4) Правилата за обучение по първата специалност съгласно този правилник са в сила за обучението и по втората/новата специалност и се прилагат при отчитане на спецификата на формата на обучение.

(5) Отстраняването на студента от първата специалност води до отстраняването му и от втората/новата. Отстраняването на студента от втората/новата специалност не води до промяна в статута му на студент по първата специалност.

(6) Желаещите да се обучават по втора/нова специалност трябва да отговарят на условията на кандидатстудентския прием за текущата година, изисквани за специалността.

(7) Студентът има право да се обучава само по една втора/нова специалност.

(8) На студентите, обучавани по втора/нова специалност, се дава нов факултетен номер и се издава нова студентска книжка.

Чл. 30. (1) Обучението на студентите по втора/нова специалност се извършва съобразно действащите учебни планове.

(2) Положените изпити и придобитите кредити от първата специалност се признават във втората/новата по реда и условията, определени в Правилника за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити в УНСС.

(3) Положените изпити и придобитите кредити от втората/новата специалност се признават в първата по реда и условията, определени в Правилника за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити в УНСС.

(4) Изпитите по втората/новата специалност се полагат по време на организираните изпитни сесии за съответната форма на обучение.

(5) На завършилите нова специалност се издава отделна диплома.

Чл. 31. (1) Студентът има право да се обучава в съкратени срокове, ако е завършил първи курс със среден успех от следването не по-нисък от „много добър“ (5,00).

(2) Студентите, които се обучават в съкратени срокове, не могат да се обучават едновременно по две специалности.

(3) Обучението в съкратени срокове се извършва съгласно действащите учебни планове на специалностите в УНСС и е с обща продължителност три учебни години, а за специалност „Право“ – четири учебни години.

(4) Студентите, преминали към обучение в съкратени срокове, заплащат семестриални такси за пълния курс на обучение.

(5) Заявлениета за обучение в съкратени срокове се съгласуват със съответните ръководители на катедри и декани на факултети, отговарящи за специалността, в която се обучават студентите. Записването на студентите за обучение в съкратени срокове става със заповед на ректора, еднократно за периода на следването въз основа на подаденото заявление.

Чл. 32. (1) Студентите, обучавани в съкратени срокове, са длъжни да положат семестриалните изпити за две учебни години в рамките на една.

(2) За полагането на изпитите на студентите, обучавани в съкратени срокове, се издават индивидуални протоколи съобразно последователността на дисциплините по учебния план и неговия график. Изпитите от по-долния курс се полагат в рамките на зимните сесии, а изпитите от по-горния курс се полагат в летните изпитни сесии.

(3) Студентите, обучавани в съкратени срокове, могат да се явяват на изпити на всички сесии, при спазване на изискването за явяване на изпит при титуляря на дисциплината.

(4) Студентите, обучавани в съкратени срокове, могат да се явяват на изпити, за които има индивидуални протоколи и на други дати в рамките на изпитната сесия, съгласувани предварително с титуляря на съответната дисциплина.

(5) Дипломирането на студентите, обучавани в съкратени срокове, се извършва по общия ред и съгласно утвърдените учебни планове.

Чл. 33. (1) Студентите от УНСС и други висши училища от страната и чужбина имат право да се обучават в УНСС и неговите основни обслужващи звена по избрани от тях дисциплини, преподавани в УНСС (частично обучение), срещу заплащане.

(2) Частичното обучение се осъществява срещу заплащането на такси, определени от АС. Пълната такса се определя според броя на изучаваните учебни дисциплини.

(3) Записването на студентите за частично обучение става със заповед на заместник-ректора по учебната дейност въз основа на представянето на следните документи:

1. заявление;
2. документ, който удостоверява студентското им положение;
3. документ за платена такса.

(4) На записаните за частично обучение студенти се дава факултетен номер и се издава студентска книжка.

(5) Обучението се осъществява по индивидуален учебен план, разработен по форма, приета от АС. Индивидуалният учебен план се разработва от дирекция „Учебна дейност“ по предложение на студента и се утвърждава от заместник-ректора по учебната дейност. Обучението се осъществява чрез посещаване на занятията по учебните дисциплини от индивидуалния план, в рамките на организираните по тях занятия.

(6) За полагането на изпитите от индивидуалния учебен план на студентите се издават индивидуални протоколи.

(7) Студентите, записани за частично обучение, могат да се явяват на изпити на всички сесии при спазване на изискването за явяване на изпит при титуляря на дисциплината.

(8) При успешно изпълнение на задълженията по индивидуалния учебен план на студента се издава документ за преминатото обучение, в който се отразяват дисциплините, техният хорариум, броят на кредитите, титулярите и оценките от изпитите.

(9) В частично обучение срещу заплащане могат да се обучават и лица с препоръка от Националния център за информация и документация (НАЦИД).

(10) При неизпълнение на задълженията по индивидуалния учебен план за текущата година и до една година след нея, частичното обучение се прекратява със заповед на заместник-ректора по учебната дейност.

Чл. 34. Студентите, изпратени от УНСС за обучение по международни проекти и програми за мобилност с продължителност един или два семестъра:

1. преминават в индивидуално обучение със свободно присъствие на занятията за периода на мобилността;
2. имат право на признаване на периода на мобилността при успешно положени изпити и присъдени не по-малко от 30 кредита за семестър;
3. имат право на признаване на успешно положените изпити през периода на мобилността от Университетската комисията за признаване и трансфер на кредити;
4. продължават обучението си в по-горен курс при успешно изпълнение на задълженията по учебния план за съответната година.

Глава трета

ОБУЧЕНИЕ В ОКС „МАГИСТЪР“

Основни положения

Чл. 35. (1) Обучението в ОКС „магистър“ се осъществява по специалности за лица, придобили ОКС „бакалавър“ или ОКС „магистър“ и е:

1. със срок, не по-малък от една година (два семестъра);
2. с минимален хорариум за редовно обучение 540 учебни часа и придобиване на не по-малко от 60 кредита;
3. с минимален хорариум за дистанционно обучение 15 на сто от общия брой часове по учебния план за редовно обучение и придобиване на не по-малко от 60 кредита.

(2) Обучението за придобилите ОКС „профессионален бакалавър“ е:

1. със срок, не по-малък от две години (четири семестъра);
2. с минимален хорариум за редовно обучение от 1080 учебни часа и придобиване на не по-малко от 120 кредита;
3. с минимален хорариум за дистанционно обучение 15 на сто от общия брой часове по учебния план за редовно обучение и придобиване на не по-малко от 120 кредита;
4. само в същото професионално направление, в което е придобитата ОКС „профессионален бакалавър“.

Чл. 36. Специалностите, по които се обучават студентите в ОКС „магистър“, са два вида:

1. катедрени, които се организират и осигуряват научно-методически от катедрите на Университета;
2. университетски, които се организират и осигуряват научно-методически от преподаватели от различни катедри на Университета и/или от външни преподаватели, обединени във временни преподавателски групи.

Чл. 37. (1) Студентите в ОКС „магистър“ се обучават по държавна поръчка и срещу заплащане.

(2) Срещу заплащане се обучават лица, чийто успех от дипломата за завършена степен на висшето образование е не по-нисък от „добър“.

(3) Семестриалните такси се определят ежегодно от АС по специалности и форми на обучение.

Чл. 38. (1) Обучението в ОКС „магистър“ се организира в редовна и дистанционна форма.

(2) Обучението в редовна форма се провежда съгласно условия, определени от Академичния съвет.

(3) Обучението в дистанционна форма се провежда съгласно Наредбата за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища.

Чл. 39. (1) Обучението в дистанционна форма се извършва от основните звена на УНСС в Центъра за дистанционно обучение в гр. София и в регионалните центрове за

дистанционно обучение при условията и по реда, определени в този правилник и във вътрешните правила за организация, провеждане и развитие на дистанционното обучение.

(2) Дистанционната форма на обучение е равнопоставена на редовната по отношение на съдържанието на учебния план, изисквания брой кредити за съответната специалност, дипломата за придобита образователно-квалификационна степен и професионална квалификация.

(3) Дистанционното обучение се извършва по утвърдените и действащи учебни планове за редовна форма на обучение за същата образователно-квалификационна степен и специалност, но с намален хорариум – 15 на сто от общия брой часове по учебния план на съответната специалност в редовна форма на обучение.

(4) Обучението в дистанционна форма е срещу заплащане.

Чл. 40. Студентът може да запише следващ семестър, когато е заплатил семестриалната такса за обучение в срок.

Чл. 41. (1) Обучението на студентите се прекъсва за срок до два семестъра, когато не са платили таксата за семестъра или не са записали семестъра в срок. Прекъсването е еднократно за срока на обучение. Прекъсването става със заповед на заместник-ректора по учебната дейност, в която се определя и срокът на прекъсването. Заповедта се обявява в WEB студент.

(2) Студентите, прекъснали на основание по ал. 1, могат да продължат обучението си след изтичане срока на прекъсването, при условие че са заплатили дължимата такса и запишат семестъра.

Чл. 42. (1) Студентите имат право да прекъсват обучението си по свое желание поради:

1. раждане и/или отглеждане на дете до 6-годишна възраст;
2. здравословни причини;
3. семейни или други лични причини.

(2) Прекъсването по т. 2 и 3 на ал. 1 е само веднъж за периода на следването за срок от един семестър или една година, независимо от прекъсванията по чл. 41.

(3) Прекъсването по т. 1 на ал. 1 е за срок до две години, независимо от прекъсванията по чл. 41.

(4) Прекъсването по желание на студента става със заповед на заместник-ректора по учебната дейност въз основа на заявление, към което се прилага документ, удостоверяващ основанието за прекъсване.

Чл. 43. Студент може да прекъсне и при спечелване на конкурс, обявен от държавно ведомство, за обучение в чужбина и за обучение, организирано от УНСС по линия на студентската мобилност в други висши училища в страната и чужбина. Прекъсването е за срока на обучението и е независимо от прекъсванията по чл. 41 и чл. 42.

Чл. 44. (1) При настъпване на основание за прекъсване след ползване на правата на прекъсване по чл. 41 и чл. 42, студентът се отстранява от УНСС и губи студентски права.

(2) Отстраняването става със заповед на ректора, в която се посочват сроковете и условията за възстановяване. Заповедта се обявява в WEB студент.

Чл. 45. (1) Студент с невзети изпити след годишна поправителна сесия на обучението може да ги положи в рамките на следващата учебна година (ликвидационна година), с право на явяване на всички сесии съобразно графика на учебния процес.

(2) При неполагане на всички семестриални изпити по ал. 1 студентът се отстранява със заповед на ректора, в която се посочват сроковете и условията за възстановяване. Заповедта се обявява в WEB студент.

Чл. 46. (1) Отстраненият студент се възстановява в срок не по-рано от един семестър и не по-късно от една година от датата на заповедта за отстраняване.

(2) Възстановяването по ал. 1 става със заповед на ректора въз основа на подадено заявление и внесена административна такса за възстановяване в размер, равен на таксата за кандидатстване за съответната учебна година.

Чл. 47. (1) След успешно полагане на всички семестриални изпити от учебния план студентите са длъжни да се явят на защита на дипломна работа.

(2) Студентът има право да се яви на защита на дипломна работа на редовна, първа поправителна, втора поправителна и трета поправителна сесия съгласно графика на учебния процес.

(3) Завършилите обучението студенти получават диплома за завършено висше образование на ОКС „магистър“, а при заявено искане – и европейско дипломно приложение.

(4) Студентите, които не са защитили дипломна работа при възможните явявания по ал. 2, имат право на еднократно явяване в срок до две години след семестриалното приключване на обучението.

Чл. 48. (1) При неявяване в рамките на възможностите по чл. 47, ал. 2 и 4 или неуспешно защитаване на дипломна работа студентът се отстранява със заповед на ректора, в която се посочват сроковете и условията за възстановяване и загубва студентски права. Заповедта се обявява в WEB студент.

(2) Отстраненият студент се възстановява еднократно в срок не по-рано от един семестър и не по-късно от три години от датата на заповедта за отстраняване. Студент с възстановени права, който е бил отстранен поради незащитаване на дипломна работа в срок, се явява на защита при условията на чл. 47.

(3) Възстановяването по ал. 2 става със заповед на ректора въз основа на подадено заявление и внесена административна такса за възстановяване в размер, равен на таксата за кандидатстване за съответната учебна година.

Чл. 49. (1) При пропускането на сроковете за възстановяване студентът възстановява студентските си права за текущата година и продължава обучението си по действащите учебни планове към датата на възстановяване. От обучавалите се в специалностите с преподаване на английски език не се изиска да представят документ за владеене на езика или да полагат изпит по английски език.

(2) Възстановяването по ал. 1 става със заповед на ректора въз основа на подадено заявление и внесена административна такса за възстановяване в размер, равен на таксата за кандидатстване за съответната учебна година.

(3) Семестърът, в който се записват студентите с възстановени права се определя от Университетската комисия за признаване и трансфер на кредити съгласно действащия учебен план.

(4) Студентите, които възстановяват студентските си права и следва да се явят на не повече от два семестриални изпита, заплащат семестриална такса, определена с решение на АС.

(5) Студенти, които след възстановяването си следва да се явят на повече от два семестриални изпита, заплащат пълна семестриална такса за платено обучение.

(6) След възстановяването си студентът има право да положи невзетите изпити по време на всички сесии съобразно графика на учебния процес.

(7) Студентите, които в срок до 3 години след прекъсването им или след възстановяването им не могат да продължат обучението си в същата специалност поради нейното закриване или липса на прием, продължават обучението си индивидуално по учебния план, по който са се обучавали. При промяна на преподавателския състав ръководителят на катедрата определя титулярите на дисциплините, при които студентът да проведе консултациите и изпитите.

(8) Студент, възстановил студентски права след срока по закрита специалност, може да продължи обучението си в специалност, която е най-близка до неговата от същото професионално направление.

Специфични режими

Чл. 50. (1) Промяна на специалността и формата на обучение може да се извърши еднократно за периода на следването и преминаване в платено обучение при следните условия:

1. след завършен първи семестър и при успех от следването до момента на промяната, не по-нисък от „мн. добър“ (4,50);
2. по изключение до 30 дни от началото на първи семестър.

(2) Промяната на специалността и формата на обучение става със заповед на ректора след подадено от студента заявление.

(3) Студентите – майки и бащи с деца до 6-годишна възраст, могат да променят формата на обучението си и без да са налице изискванията за успех по ал. 1. Те подават заявление до ректора с документ, удостоверяващ обстоятелството.

Чл. 51. (1) Студентите с продължителност на обучение три или четири семестъра имат право да се обучават в съкратени срокове, при условие че:

1. са завършили първи или втори семестър;
2. имат успех от периода на обучението си „мн. добър“ (4,50).

(2) Обучението в съкратени срокове се разрешава със заповед на ректора въз основа на заявление на студента.

(3) Студентите, преминали към обучение в съкратени срокове, заплащат семестриални такси за пълния курс на обучение.

(4) Дипломирането на студентите, обучавани в съкратени срокове, се извършва по общия ред и съгласно утвърдения учебен план.

Чл. 52. (1) Студентите в ОКС „магистър“ имат право да се обучават по втора или нова специалност. Обучението по втората или новата специалност е срещу заплащане. В този случай трябва да са изпълнени следните условия:

1. да има разкрито обучение по желаната специалност и със съответната продължителност;
2. студентът да е завършил най-малко един семестър;
3. средният успех от дипломата за завършено предходно образование да е не по-нисък от „добър“;
4. средният успех от следването в ОКС „магистър“ до момента да е не по-нисък от „добър“;
5. кандидатите да отговарят на условията за прием в съответната втора или нова специалност;
6. ако втората/новата специалност е с обучение на английски език, кандидатите трябва да удостоверят нивото на владеене на езика с документ или да се явят на изпит – тест по английски език.

(2) Кандидатстването за втората/новата специалност става въз основа на заявление до ректора на УНСС, което се подава в сроковете за редовен и допълнителен прием в ОКС „магистър“ за зимен и летен семестър. Записването във втората/новата специалност става със заповед на ректора.

(3) Студентите, които се обучават по втората/новата специалност, не могат да се обучават в съкратени срокове по първата и/или втората/новата специалност.

(4) На завършилите нова специалност се издава отделна диплома.

Чл. 53. (1) Прехвърлянето на студенти от други висши училища в УНСС се извършва със заповед на ректора въз основа на:

1. заявление за прехвърляне;
2. академична справка за положените изпити и придобитите кредити или уверение, че все още няма положени изпити с присъдени кредити;
3. диплома за ОКС „бакалавър“ или за ОКС „магистър“;
4. заплащане на семестриална такса;
5. други условия, определени от АС и/или ректора.

(2) Студентите по предходната алинея се обучават срещу заплащане.

(3) Семестърът, в който се записват студентите, прехвърлени в УНСС от друго висше училище, се определя от Университетската комисия за признаване и трансфер на кредити по реда на Правилника за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити в УНСС.

(4) Прехвърлянето на студент от УНСС в друго висше училище става със заповед на ректора, въз основа на подадено от студента писмено заявление.

Чл. 54. (1) Преподавателският екип, осъществяващ обучението по университетска магистърска програма, се организира във временна преподавателска група, която има учебно-методични права.

(2) Временната преподавателска група обсъжда:

1. учебната документация на специалността;
2. преподавателския състав по учебния план и прави предложения до съответната катедра за избор на хонорувани преподаватели по дисциплини от него;
3. учебните материали.

(3) Заместник-ректорът по учебната дейност назначава със заповед членовете на временната преподавателска група по предложение на ръководителя на съответната катедра.

(4) Всяка промяна в състава на временната преподавателска група се извършва по предложение на ръководителя на съответната катедра със заповед на заместник-ректора по учебната дейност.

Чл. 55. (1) За всяка магистърска специалност, обучението по която се провежда въз основа на склучен договор, се изготвя план-сметка.

(2) План-сметката се разработва по одобрен от ректора образец и се утвърждава от заместник-ректора по учебната дейност.

(3) Разходването на средствата по план-сметката се извършва съгласно вътрешни финансови правила за университетски магистърски програми, утвърдени от ректора.

Глава четвърта

ОЦЕНЯВАНЕ НА АКАДЕМИЧНИТЕ ПОСТИЖЕНИЯ НА СТУДЕНТИТЕ

Чл. 56. (1) Системата за оценяване на знанията в УНСС е част от система за подготовка за придобиване на степен на висшето образование.

(2) Основни принципи на системата за оценяване на знанията са:

1. системност на полаганите усилия на студентите през целия учебен процес;
2. обективност при оценяването на академичните постижения на студентите;
3. прозрачност в механизма на оценяване;
4. съответствие на резултата от оценяването със степента на придобитата компетентност съобразно специфичните цели на образоването по съответната специалност и особените задачи на всяка учебна дисциплина;
5. сравнимост на образователните постижения на студентите в УНСС с тези, получени в други висши училища.

(3) Органите за управление на УНСС, неговите основни и първични звена следят за резултатите от действието на системата за оценяване и предприемат мерки за по-пълно и надеждно реализиране на нейните основни принципи.

Чл. 57. (1) Академичните постижения на студентите се оценяват:

1. по учебни дисциплини, практики и преддипломен стаж, включени в учебния план на изучаваната специалност;
2. за цялостна подготовка по съответната специалност на висшето образование чрез държавен изпит или защита на дипломна работа.

(2) Оценяването на академичните постижения на студентите по отделните учебни дисциплини става чрез:

1. текущ контрол върху работата по учебния материал през семестъра с дял при формиране на крайната оценка по съответната дисциплина минимум 50%;
2. писмени семестриални изпити.

(3) Периодичността и формите на текущия контрол върху оценяването на студентите се определят от титулярите на учебните дисциплини и се приемат от съвета на звеното, което отговаря за обучението по специалността или осигурява обучението по съответната учебна дисциплина, записват се в учебната програма и стават задължителни с нейното утвърждаване.

Чл. 58. (1) Обучението в УНСС е организирано в учебни години и семестри. Учебната година включва два семестъра. Всеки семестър приключва с изпитни сесии.

(2) Изпитите се полагат по време на сесиите, определени с графика на учебния процес.

Чл. 59. (1) Разписанието за провеждане на изпитите по учебни дисциплини се изготвя от дирекция „Учебна дейност“ за всяка сесия по образователно-квалификационни степени, форми на обучение, специалности и курсове и се утвърждава от заместник-ректора по учебната дейност. В графика на изпитните сесии се посочват началото и краят на всяка изпитна сесия.

(2) Изпитните сесии в рамките на учебната година са:

1. за ОКС „бакалавър“ и в специалност „Право“:

а) редовни сесии, организирани непосредствено след всеки семестър, с продължителност до 3 седмици;

б) семестриални поправителни сесии, организирани непосредствено след редовните сесии, с продължителност 1 седмица;

в) годишна поправителна сесия, организирана преди началото на предстоящата учебна година, с продължителност 1 седмица;

г) дипломни сесии, организирани съобразно този правилник.

2. за ОКС „магистър“:

а) редовни сесии, организирани непосредствено след всеки семестър, с продължителност 2 седмици;

б) семестриални поправителни сесии, организирани непосредствено след всяка редовна сесия, с продължителност 1 седмица;

в) годишна поправителна сесия, организирана преди началото на предстоящия семестър, с продължителност 1 седмица, както следва:

- за двусеместриално обучение – след втория семестър;
- за трисеместриално обучение – след втория семестър (за изпитите от първи и втори семестър) и след третия семестър (за изпитите от трети семестър);
- за четиристесеместриално обучение – след втория семестър (за изпитите от първи и втори семестър) и след четвъртия семестър (за изпитите от трети и четвърти семестър);

г) дипломни сесии, организирани съобразно този правилник.

(3) Разписанието за провеждането на изпитите се огласява не по-късно от:

1. редовна сесия – края на шестата седмица от началото на всеки семестър;
2. поправителните и годишната поправителна сесия – 7 дни преди началото на всяка сесия.

(4) Разписанието на изпитите по учебни дисциплини включва:

1. дата на провеждане на изпита;

2. начален час на изпита;

3. учебна зала, в която ще се провежда изпитът, и времетраенето на нейното ползване;

4. изпитващ преподавател.

(5) Изпитите се провеждат съгласно обявленото разписание.

(6) Корекции в графика на обявените изпитни сесии се извършват по изключение с доклад на титуляра на дисциплината в рамките на една седмица след официалното публикуване.

(7) Изпитните сесии могат да се удължават по здравословни и други уважителни причини след представяне на документи, които ги удостоверяват:

1. за ОКС „бакалавър“ и специалност „Право“:

а) семестриалните и годишните поправителни – от декана на съответния факултет, със срок до две седмици след приключване на съответната сесия по утвърдения годишен график;

б) всички изпитни сесии – от заместник-ректора по учебната дейност, със срок по целесъобразност;

2. за ОКС „магистър“:

а) редовните изпитни сесии не се удължават;

б) всички поправителни сесии – от декана на съответния факултет, със срок до две седмици след приключване на съответната сесия по утвърдения годишен график или от заместник-ректора по учебната дейност, със срок по целесъобразност.

Чл. 60. (1) Датите за държавните изпити и защитите на дипломните работи, както и съставът на комисиите, се предлагат от катедрите след съгласуване с отдел „Разписание“ в срок до 3 месеца преди датата на провеждане на държавния изпит/защитата на дипломна работа, утвърждават се от заместник-ректора по учебната дейност и се обявяват не по-късно от 2 месеца преди утвърдената датата за държавен изпит/защита на дипломна работа.

(2) В случай на обявено от Народното събрание на Република България извънредно положение, както и в други случаи на възникнали извънредни обстоятелства, които възпрепятстват провеждането на държавните изпити и защитите на дипломни работи в периодите на дипломните сесии съобразно графика на учебния процес, ректорът на УНСС след решение на РС и със заповед може да определи дати за провеждане на държавните изпити в редовната и/или поправителните сесии в други периоди. На следващо заседание АС утвърждава решението на РС.

Чл. 61. (1) Семестриалните изпити се провеждат от преподавателския екип на учебната дисциплина.

(2) По изключение, по уважителни причини, смяната на титуляра на учебната дисциплина може да се извърши с решение на декана на факултета по предложение на ръководителя на катедрата.

(3) Студентите се изпитват, ако са включени в изпитен протокол и представят студентска книжка.

(4) Студент, който не се е явил на определената за изпит дата, няма право да се яви на друга дата в рамките на съответната сесия освен в случаите, предвидени в този правилник и по установения за тях ред.

Чл. 62. (1) Оценяването на академичните постижения на студентите се определя в учебните програми.

(2) Основна форма за проверка на академичните постижения на студентите е писменият семестриален изпит. Тя може да се допълни с устен изпит за доуточняване на оценката. Писмените материали от проверката на академичните постижения на студентите се съхраняват една година след приключване на съответната изпитна сесия от преподавателя, провел изпита.

(3) Изпитните данни и студентските работи в дистанционна форма на обучение се съхраняват в електронен архив за срок не по-кратък от 5 години.

(4) Изпитът трябва да е организиран така, че:

1. да осигурява съответното изпитно време на всички студенти с право на явяване;

2. да е осигурена възможност студентите да покажат своите знания.

(5) Изпитните резултати се обявяват не по-късно от два дни след приключването на изпита.

(6) За всеки успешно положен изпит се присъждат кредити съгласно учебния план.

Чл. 63. **(1)** Знанията и уменията на студентите се оценяват по шестобална система, която включва: „отличен“ (6,00), „много добър“ (5,00), „добър“ (4,00), „среден“ (3,00) и „слаб“ (2,00). За успешно положен се смята изпитът, оценен най-малко със „среден“ (3,00).

(2) Не се допуска поставянето на оценки с десети или стотни.

(3) Студентите нямат право да се явяват на изпит за повишаване на оценката.

(4) Изпитните резултати се отразяват в изпитен протокол и в главните книги.

(5) Нанасянето на оценките от изпита в протокола се прави само от титуляра на учебната дисциплина в срок до 3 дни след приключване на съответния изпит.

(6) Изпитните резултати от електронните протоколи се отразяват автоматично в електронните главни книги.

(7) Изпитните протоколи с резултатите от изпитите се предават на служителите от дирекция „Учебна дейност“ или Центъра за дистанционно обучение, които отговарят за административното обслужване на съответната специалност, не по-късно от 3 дни след приключване на изпитите.

Чл. 64. **(1)** По всяка учебна дисциплина студентът може:

1. да бъде освободен от изпит;
2. да бъде допуснат до изпит с предварителна оценка от текущ контрол;
3. да не бъде допуснат до изпит на редовна изпитна сесия.

(2) Освобождаването и допускането до изпит стават по преценка на преподавателския екип, въз основа на изпълнението на формите на аудиторната и извънаудиторната заетост на студента, предвидени в учебната програма. В случаите на освобождаване от изпит, при желание студентът може да се яви на изпит, като оценката от него е окончателна.

(3) Недопуснатите до изпит на редовна изпитна сесия студенти могат да се явят за полагането му на семестриалната поправителна и годишната поправителна сесии.

Чл. 65. **(1)** Студентите завършват обучението си с държавен изпит/и или защита на дипломна работа.

(2) Условие за допускане до държавен изпит/и или защита на дипломна работа е семестриалното завършване на обучението, удостоверено с нанасянето на всички оценки от семестриалните изпити в главната книга, и придобитите кредити.

Чл. 66. (1) Държавният изпит се провежда по тематичен въпросник и съгласно общи правила за провеждане на държавен изпит в ОКС „бакалавър“ на УНСС, приети от АС.

(2) Въпросникът се приема от звеното, отговарящо за обучението, и се предоставя на завършващите студенти не по-късно от три месеца преди провеждането на държавния изпит на електронната страница на катедрата или по друг подходящ начин.

Чл. 67. Дипломните работи се разработват по теми от областта на изучаваната специалност и по ред, определен от общи правила за провеждане на защита на дипломна работа (магистърска теза) в ОКС „магистър“ на УНСС, приети от АС.

Чл. 68. (1) Държавният изпит/и при завършване на обучението в ОКС „бакалавър“ и защитата на дипломна работа по специалността при завършване на обучението в ОКС „магистър“ се провеждат от държавна изпитна комисия, която включва в състава си не по-малко от трима хабилитирани преподаватели в съответната област на висшето образование. Поне двама от хабилитираните преподаватели в комисията следва да бъдат на трудов договор в УНСС. В нея могат да се включват и до две лица, хабилитирани в съответната област на висшето образование от други висши училища. По изключение в комисията може да участва и нехабилитиран преподавател с образователна и научна степен „доктор“, който е на трудов договор в УНСС. В състава на комисията се включва един представител на работодателите – специалист от съответната професионална област. При повече от 30 явявящите се на защита на дипломна работа в ОКС „магистър“ за един ден, същата комисия може да заседава и в друг ден или да бъде създадена друга комисия за същия ден.

(2) Съставът на държавните изпитни комисии за провеждане на държавните изпити по специалност „Право“ се формира съобразно единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността.

(3) Изпитните комисии за провеждане на държавни изпити и защити на дипломни работи, както и дните, в които заседават, се определят със заповед на заместник-ректора по учебната дейност по предложение на ръководителя на катедрата, водеща специалността.

Чл. 69. (1) Катедрите разработват правила за организирането и провеждането на държавните изпити и защитите на дипломните работи по утвърдени от АС общи правила.

(2) Правилата, разработени от катедрите се приемат с решение на факултетния съвет.

Чл. 70. (1) Писмените работи от държавните изпити и защитените дипломни работи в редовна форма на обучение се съхраняват от катедрите за срок, не по-малък от една година.

(2) Писмените работи от държавните изпити и защитените дипломни работи в дистанционна форма на обучение се съхраняват за срок, не по-малък от пет години в електронен архив.

Чл. 71. (1) Оценката на студента от проведен изпит се отразява в изпитен протокол.

(2) Изпитните протоколи са:

1. групов – за провеждане на семестриален или държавен изпит/защита на дипломна работа на студентите в специалност/поток/група;

2. индивидуален – за явяване на студент на семестриален или държавен изпит/защита на дипломна работа поради здравословни или други уважителни причини, въз основа на които е разрешено такова явяване.

(3) Изпитващият преподавател не може на никакво основание да допълва списъка на студентите в изпитния протокол. За студенти, които не са включени в изпитен протокол, се създава нов протокол по установения за това ред.

(4) Изпитният протокол за студентите се издава от служител на дирекция „Учебна дейност“, съответно от служител на Центъра за дистанционно обучение и РЦДО.

(5) Преподавателят е длъжен да изпита студентите, включени в груповия изпитен протокол, на датите, определени с изпитния график.

(6) Преподавателят е длъжен да изпита студента с издаден индивидуален изпитен протокол в определения за него срок на валидност.

(7) Груповият изпитен протокол се предоставя на преподавателя – титуляр на дисциплината, поне една седмица преди началото на изпитната сесия, а протоколът за държавен изпит/защита на дипломна работа – на председателя на изпитната комисия, поне един ден преди датата за държавен изпит/защита на дипломната работа. Протоколите се връщат от преподавателя, съответно от председателя на изпитната комисия, в предвидените срокове.

(8) Студентите, които имат право на явяване на изпит, но не са разпределени в потоци и групи (поради прекъсване, отстраняване или по други причини), се разпределят от дирекция „Учебна дейност“ и от Центъра за дистанционно обучение.

(9) Изпитните протоколи се съхраняват в университетския архив в предвидените по закон срокове.

Чл. 72. (1) Успеваемостта на студентите се наблюдава от катедрите и други звена на Университета, които организират обучението по специалности

на висшето образование. След приключване на всяка изпитна сесия катедри-
те извършват анализ на успеваемостта на студентите.

(2) Звената по предходната алинея провеждат политика за подобряване на
успеваемостта на студентите въз основа на текущ анализ на тенденциите в
нейната динамика и предприемат мерки за подобряването ѝ.

Част трета

ДОКТОР

Глава пета

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 73. (1) В образователната и научна степен „доктор“ могат да се обучават български и чуждестранни граждани.

(2) Обучението в образователната и научна степен „доктор“:

1. се осъществява по акредитирани от НАОА докторски програми в рамките на научни специалности;

2. се организира за лица, завършили висше образование с образователно-квалификационна степен „магистър“;

3. (доп. – решение на АС № 2/17.04.2024 г.) се провежда в следните форми:

а) редовна – със срок на обучение до три години;

б) проектна - със срок на обучение до 5 години;

в) задочна – със срок на обучение до четири години;

г) на самостоятелна подготовка – със срок на обучение до пет години;

4. се организира и осъществява от катедри на Университета;

5. се осъществява по учебен план в рамките на акредитирана докторска програма, който осигурява придобиването на не по-малко от 190 кредити;

6. завършва с изпълнението на всички задължения по индивидуален учебен план и отчисляването на докторанта със или без право на защита.

(3) Докторантите завършват обучението си по учебния план, по който са приети.

(4) Придобитата образователна и научна степен „доктор“ се удостоверява с диплома, издавана от УНСС, по образец, утвърден от министъра на образованието и науката.

Чл. 74. (1) (доп. – решение на АС № 2/17.04.2024 г.) Обучението в докторантура е:

1. субсидирано от държавата;

2. финансирано по проект;

3. срещу заплащане.

(2) Конкурсите за докторантура се обявяват по докторски програми, по професионални направления и научни специалности, получили при акредитацията оценка от 8,00 до 10,00. Докторантурите, чието обучение е субсиди-

рано от държавата, се обявяват в съответствие с утвърдения брой в акт на Министерския съвет. В тях могат да участват български граждани и граждани на ЕС и ЕИП.

(3) (нова - решение на АС № 2/17.04.2024 г.) Докторантите извън утвърдения брой, за който държавата осигурява средства за издръжка на обучението им, се приемат в изпълнение на научно-изследователски проект (проектна докторантura), съгласно условията на договора по съответния проект и при спазване на нормативната уредба.

(4) Конкурсите за прием на докторанти се обявяват със заповед на ректора на УНСС по предложение на заместник-ректора, отговарящ за научноизследователската дейност (НИД), въз основа на предложения, направени от катедрите по акредитирани докторски програми.

(5) Конкурсите за докторанттури се обнародват в „Държавен вестник“ и се публикуват на интернет страницата на Университета.

Чл. 75. Условията и редът за кандидатстване и прием на докторанти се уреждат в правилник, който се приема от АС.

Чл. 76. (1) В дирекция „Наука“ и в катедрите се водят досиета на всеки зачислен докторант.

(2) Документите, които се съхраняват в докторантските досиета, се определят със заповед на заместник-ректора, отговарящ за НИД.

Глава шеста

ОБУЧЕНИЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ

Чл. 77. (1) На всеки докторант се определя научен ръководител, който е хабилитирано лице или доктор на науките. Ръководител на докторант може да бъде и изследовател, който отговаря на изискванията на чл. 2б, ал. 1 и 5 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) за заемане на академичната длъжност „професор“ или „доцент“ в съответното професионално направление.

(2) Предложението за научен ръководител се прави от катедрата, към която е зачислен докторантът, утвърждава се от факултетния съвет и се назначава от ректора на УНСС.

(3) Научният ръководител на докторанта може да бъде сменен с решение на факултетния съвет по предложение на катедрата.

(4) Научният ръководител е длъжен да осъществява учебно и научно-методическо ръководство, контрол и подпомагане работата на докторанта през целия период на докторантурата при:

1. разработването, изпълнението и отчитането на индивидуалния учебен план;
2. подготовката на научни публикации и участието в научни прояви;
3. подготовката на материали за водене на лекции/упражнения;
4. организирането на процедурата по атестиране;
5. провеждането на научни изследвания, свързани с разработването на дисертационния труд;

6. преценяването на необходимостта от провеждане на учебна специализация в страната и в чужбина с предложение за място и продължителност на провеждането му;

7. подготовката на становище по повод прекъсването и удължаването на срока на докторантурата и нейното трансформиране от редовна в задачна;

8. предлагането на актуализация на индивидуалния учебен план за всяка академична година;

9. подготовката на докторантските изпити;

10. организирането на обсъждания в катедрата на проекта на дисертационния труд и на части от него, както и на материали за публикация;

11. преценяването на степента на завършеност на дисертационния труд и готовността му за предварително обсъждане в катедрата;

12. предлагането на вътрешни рецензенти и членове на научното жури;

13. осъществяването и на други дейности по подготовката на докторанта и на дисертационния му труд.

Чл. 78. (1) (доп. – решение на АС № 2/17.04.2024 г.) Обучението на докторантите се осъществява по учебни планове за всяка акредитирана докторска програма, които се утвърждават от АС по предложение на обучаващите катедри. Докторантите, приети в изпълнение на научно-изследователски проект (проектна докторантурата) се обучават освен по изискванията на този правилник и по изискванията на съответния проект, по който са приети.

(2) Учебните планове предвиждат придобиването на не по-малко от 190 кредити и включват:

1. научноизследователска дейност (съгласно чл. 2б от ЗРАСРБ);

2. посещение и участие в работата на курсове (семинари, тюториали от докторско ниво);

3. преподавателска и/или експертна дейност, участие в научни форуми;

4. докторантски изпити;

5. разработване на дисертационния труд.

(3) Обучението на докторантите може да включва и други дейности по преценка на обучаващата катедра.

Чл. 79. (1) Въз основа на учебните планове по предходния член за всеки докторант се изготвя индивидуален учебен план по единен за УНСС образец.

(2) Индивидуалният учебен план се изготвя съвместно от докторанта и научния му ръководител и след обсъждане в катедрата се внася за разглеждане от факултетния съвет не по-късно от 3 месеца от зачисляването на докторанта.

(3) Индивидуалният учебен план на всеки докторант се утвърждава от заместник-ректора, отговарящ за НИД.

(4) Индивидуалният учебен план по години за целия период на обучение включва всички дейности по подготовката на докторанта, включително разработване на дисертационния труд.

Чл. 80. (1) Изпитите, полагани от докторантите в УНСС, са по:

1. дисциплини за професионалното направление;
2. дисциплини за научната специалност.

(2) Изпитите по дисциплините за съответното професионално направление са не по-малко от два и не повече от три. Конкретните дисциплини се избират от докторанта и неговия научен ръководител от целия набор от дисциплини, определени от АС по предложение на заместник-ректора, отговарящ за НИД.

(3) Изпитите по дисциплините за научната специалност са не по-малко от две и не повече от три. Те се избират от докторанта и неговия научен ръководител от целия набор дисциплини, определени от обучаващата катедра в разработената докторска програма. Обучението се провежда под формата на консултации (тюториали).

(4) Учебна специализация в чужбина, с минимална продължителност съгласно критериите на НАОА за програмна акредитация на докторски програми, може да бъде включвана като дисциплина за съответното професионално направление в индивидуалния учебен план на докторанта.

(5) Чуждият език не може да бъде включван като дисциплина в индивидуалния учебен план на докторанта.

(6) Докторантите подават молба за явяване на изпит във факултета, към който е обучаващото звено, адресирана до декана.

Чл. 81. (1) Докторантите полагат изпитите по дисциплините от индивидуалния си учебен план:

1. по дисциплините за съответното професионално направление – пред назначена от заместник-ректора, отговарящ за НИД, комисия в състав от най-малко три хабилитирани лица;

2. по дисциплините за научната специалност – пред назначена от декана на съответния факултет комисия в състав от най-малко три хабилитирани лица;

(2) Съставът на изпитните комисии се предлага от катедрите, на които АС е възложил воденето на учебни дисциплини за професионалните направления, и от катедрите, водещи съответната докторска програма – за дисциплините за научните специалности. Съставът на изпитната комисия за дисциплината по чл. 80, ал. 4 се предлага от заместник-ректора, отговарящ за НИД.

(3) Заповедите за провеждане на изпитите от индивидуалния учебен план се изготвят от:

1. дирекция „Наука“ – за изпитите за съответното професионално направление;

2. канцеларията на факултета, в състава на който е катедрата, обучаваща докторанта – за изпитите за научната специалност.

(4) Всеки изпит се провежда по изпитна програма, подготвена от катедрата, осигуряваща обучението по съответната дисциплина и утвърдена от заместник-ректора, отговарящ за НИД. Изпитната програма за дисциплината по чл. 80, ал. 4 се подготвя от екип от преподаватели на университетско ниво и се утвърждава от заместник-ректора, отговарящ за НИД.

(5) За докторантите в редовна форма изпитите се провеждат присъствено, освен когато в заповед на ректора е предвидено друго. За докторантите в задочна форма и за докторантите на самостоятелна подготовка изпитите могат да бъдат провеждани онлайн в електронна среда.

(6) Формите на провеждане на изпитите по отделните дисциплини се определят в учебната програма на съответната дисциплина.

Чл. 82. **(1)** Резултатите от изпитите се отразяват в индивидуален протокол, подготвен от канцеларията на факултета, в състава на който е катедрата, обучаваща докторанта. Индивидуалният протокол се издава в четири екземпляра. Параметрите на индивидуалния протокол се определят със заповед на заместник-ректора, отговарящ за НИД.

(2) Изпитите се считат за успешно положени при получена оценка, не по-ниска от „добър“ (4,00).

(3) За успешно положените докторантски изпити се присъждат кредити, определени в индивидуалния учебен план на докторанта.

(4) При неуспешно положен изпит докторантите имат право на повторно явяване.

(5) Докторантите нямат право да се явяват на изпит за повишаване на оценката.

Чл. 83. **(1)** Дирекция „Наука“ организира обучение по дисциплините за докторантите от дадено професионално направление, когато обучението в него се осъществява в повече от един факултет.

(2) Когато обучението по дадено професионално направление се осъществява в един факултет, обучението по дисциплините за професионалното направление се организира от съответния факултет.

(3) Обучението по дисциплините за професионалното направление се провежда по програми, приети от катедрените съвети на катедрите, осигуряващи обучението по тях. В случаите, когато обучението се осигурява от преподаватели от различни катедри, заместник-ректорът, отговарящ за НИД, определя коя от тях приема програмата. За дисциплината по чл. 80, ал. 4 не се разработва учебна програма.

(4) Програмите се приемат от факултетния съвет на факултета, в чийто състав е катедрата, разработила програмата, и се утвърждават от заместник-ректора, отговарящ за НИД.

(5) Датите за изпит по всяка дисциплина са не по-малко от две в една академична година, която започва от датата на зачисляване и е с продължителност 12 месеца.

(6) Записването на докторантите в организираните курсове за обучение по дисциплините за професионалното направление става въз основа на подадено от тях заявление в:

1. дирекция „Наука“ – за дисциплините по ал. 1;
2. съответния факултет – за дисциплините по ал. 2.

(7) В организираните курсове за подготовка на докторанти могат да се записват срещу заплащане и лица, обучавани в други висши училища. Таксите за обучение се определят от Ректорския съвет.

(8) Обучението по дисциплините за професионалното направление се организира по начин, осигуряващ на докторантите в задачна форма и на докторантите на самостоятелна подготовка възможност за онлайн обучение в електронна среда.

(9) Обучението по дисциплините за професионалното направление се провежда при сформиране на група с минимален брой докторанти, определен с решение на Ректорския съвет. При маломерни групи по дадена дисциплина се организират консултации с докторантите (тюториали).

Чл. 84. (1) Докторантурите могат да се трансформират от редовна в задачна форма по желание на докторанта.

(2) Трансформирането на докторантурите става със заповед на заместник-ректора, отговарящ за НИД, въз основа на писмена молба на докторанта, предложение на катедрения съвет на обучаващата катедра и след решение на факултетния съвет.

(3) Промяна на темата на дисертационния труд и на научния ръководител се допускат по изключение не по-късно от 3 месеца преди първата дата за заседание на първичното звено за предварително обсъждане. Промяната се извършва със заповед на ректора въз основа на решение на факултетния съвет по предложение на катедрата, в която се обучава докторантът.

Чл. 85. (1) Обучението в докторантura може да се прекъсва по желание на докторанта.

(2) Прекъсването на докторантурата става със заповед на заместник-ректора, отговарящ за НИД, въз основа на писмена молба на докторанта, предложение на катедрения съвет на обучаващата катедра и след решение на факултетния съвет.

(3) Докторантите могат да прекъсват обучението си до два пъти за срок не по-дълъг от две години общо за двете прекъсвания. Правото на обучение се възстановява от датата, определена със заповедта за прекъсване. По желание

на докторанта правото може да се възстанови и предсрочно въз основа на писмена молба от докторанта до ръководителя на катедрата и решение на факултетния съвет.

(4) При прекъсване на докторантурата срокът на обучение се удължава със срока на прекъсването. За срока на прекъсване докторантът запазва статута си на докторант и придобивките като такъв при условията на съответните нормативни актове.

Чл. 86. (1) Срокът на докторантурата може да се удължава по желание на докторанта поради уважителни причини. Удължаването е еднократно за не повече от една година.

(2) Удължаването става със заповед на заместник-ректора, отговарящ за НИД, въз основа на писмена молба на докторанта, предложение на катедрения съвет на обучаващата катедра и решение на факултетния съвет. Удължаването на срока на докторантурата е независимо от удължаването поради прекъсване.

Чл. 87. (1) Докторантите се атестираят от факултетния съвет в края на всяка академична година. Атестацията може да бъде положителна или отрицателна.

(2) Докторантите представят пред катедрения съвет отчет за извършените дейности през годината на атестирането. Отчетът се изготвя по единен за УНСС образец и се представя на хартиен и електронен носител, в машинно четим формат.

(3) Научният ръководител дава писмено становище за работата на докторанта през отчетния период.

(4) При необходимост научният ръководител предлага, съгласувана с докторанта, актуализация на индивидуалния му учебен план за следващата академична година.

(5) Катедреният съвет приема:

1. становище за изпълнението на индивидуалния учебен план на докторанта и оценка на дейността му;

2. предложение за положителна или отрицателна атестация на докторанта;

3. предложение за актуализация на индивидуалния учебен план на докторанта за следващата академична година;

4. препоръки за по-нататъшното изпълнение на докторантурата, като при необходимост препоръчва конкретизация на темата и/или смяна на научния ръководител.

(6) Предложението по ал. 5, т. 2 и 3, както и промяната на темата и смяната на научния ръководител по ал. 5, т. 4 се утвърждават от факултетния съвет.

(7) Въз основа на отчетите по ал. 2 деканът на факултета представя доклад до ректора на УНСС за изпълнение на ангажиментите на всички докторанти по индивидуалните им учебни планове. Докладът съдържа имената на всички докторанти във факултета по катедри с посочена положителна или отрицателна годишна атестация.

(8) Годишните отчети и атестационните документи на докторантите се съхраняват в обучаващото звено.

Чл. 88. (1) (доп. – решение на АС № 2/17.04.2024 г.) Освен годишното отчитане по пред- ходния член редовните докторанти и тези, обучаващи се в изпълнение на научно-изследователски проекти (проектна докторантурата), отчитат своята работа и в края на всяко тримесечие, като представят пред ръководителя на катедрата отчет за изпълнението на индивидуалния си учебен план, изготвен по единен за УНСС образец. Отчетът се представя на хартиен и електронен носител, в машинно четим формат..

(2) Ръководителят на катедрата представя доклад до декана на факултета, придружен от отчетите на редовните докторанти. В доклада се посочват и докторантите, които не са представили отчет за съответния тримесечен период.

(3) Въз основа на отчетите по ал. 1 деканът на факултета представя доклад до ректора на УНСС за изпълнение на ангажиментите на редовните докторанти по индивидуалните им учебни планове. Докладът съдържа имената на всички редовни докторанти във факултета по катедри с посочена положителна или отрицателна оценка за тримесечния период.

(4) Докторантът се атестира отрицателно от факултетния съвет по предложение на катедрения съвет в случаите, когато в рамките на една учебна година по индивидуален учебен план докторантът:

1. не е представил два тримесечни отчета;
2. е получил две отрицателни оценки в тримесечните отчети;
3. не е представил един тримесечен отчет и е получил една отрицателна оценка;
4. не е представил годишен отчет за съответната академична година.

(5) Тримесечните отчети и атестационните документи на редовните докторанти се съхраняват в обучаващото звено.

Чл. 89. (1) С изтичане на срока на докторантурата докторантите се отчисляват със или без право на защита на дисертационен труд.

(2) Отчисляването става със заповед на ректора на УНСС по предложение на катедрения съвет и решение на факултетния съвет. Предложението на катедрения съвет до ФС за отчисляване на докторанта с право или без право на защита следва да бъде направено в срок до един месец след изтичането на срока на обучение.

(3) Докторантите се отчисляват без право на защита на дисертационен

труд и преди да е изтекъл срокът на обучение:

1. при една отрицателна годишна атестация и изрично решение за отчисляване от факултетния съвет, по предложение на катедрения съвет на обучаващата катедра;
2. при две отрицателни годишни атестации;
3. при уронване на престижа и доброто име на УНСС и за непристойно поведение;
4. при закъснение повече от три месеца при плащане на годишната такса за обучение;
5. по собствено желание въз основа на писмена молба до ректора;
6. при смърт на докторанта.

(4) Докторантите се отчисляват без право на защита на дисертационен труд, след като е изтекъл срокът на обучение, когато:

1. по време на обучението не са събрали минимално задължителния брой кредити;
2. са получили две отрицателни годишни атестации;
3. са получили една отрицателна годишна атестация, системно не са изпълнявали задълженията си по индивидуалния си учебен план и има мотивирано предложение на катедрения съвет за това.

(5) Докторантите се отчисляват с право на защита на дисертационен труд:

1. при изтичането на срока на обучение, когато са изпълнени дейностите по обучението и успешно са положени изпитите, определени в индивидуалния учебен план;
2. преди изтичането на срока на обучение, при следните условия:
  - а) изпълнени са дейностите по обучението, успешно са положени изпитите от индивидуалния учебен план и са събрани минимално задължителния брой кредити;
  - б) взето е положително решение на катедрения съвет за готовността за защита на дисертационния труд и решение за отчисляване.

(6) Докторантите, отчисленi с право на защита по т. 1 на предходната алинея, се ползват от това право в срок до две години от изтичането на срока на докторантурата. Правото се изгубва, ако в двугодишния срок докторантът не е защитил дисертационния си труд.

Чл. 90. (1) В рамките на двугодишния срок по ал. 6 на предходния член докторантите предават проекта на дисертационния си труд в обучаващата катедра със заявление с входящ номер, адресирано до ръководителя на катедрата.

(2) Научният ръководител на докторанта, в срок от един месец от предаване на проекта, преценява степента на разработеност на депозириания проект на дисертационен труд и съответствието с минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ. При положителна преценка, с

доклад той предлага на ръководителя на обучаващата катедра откриването на процедура за предварително обсъждане. Ръководителят на катедрата организира предоставянето на дисертационния труд и на материалите, които доказват изпълнението на минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ на членовете на катедрата. Заседанието за неговото обсъждане се провежда в срок не по-рано от три седмици и не по-късно от пет седмици от предложението на научния ръководител.

(3) В случаите, когато представеният дисертационен труд не е готов за защита, отрицателната оценка на научния ръководител на докторанта трябва да бъде писмена и мотивирана и да бъде връчена на докторанта. В тези случаи, както и при непроизнасяне в срока по ал. 2, докторантът може да отнесе въпроса за разглеждане пред катедрения съвет, който се произнася окончателно за готовността за защита.

(4) Проектът на дисертационен труд се обсъжда от катедрения съвет, който включва не по-малко от седем хабилитирани лица или лица, заемащи академичната длъжност „главен асистент“ в УНСС с образователна и научна степен „доктор“ по група сродни научни специалности, от които не по-малко от три хабилитирани лица или лица, заемащи в УНСС академичната длъжност „главен асистент“ с образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност, по която е зачислен докторантът.

Чл. 91. (1) При липса на достатъчно специалисти по ал. 4 на предходния член катедреният съвет може да бъде разширен с привличане на хабилитирани лица по същата научна специалност от други катедри на УНСС или други структури в страната и чужбина или лица, хабилитирани от ВАК, не заемащи академични длъжности в УНСС, а при невъзможност за осигуряването на такива – специалисти по сродни научни специалности.

(2) Наличието на необходимия брой специалисти по ал. 4 на предходния член не изключва възможността за допълнително включване на хабилитирани лица по същата или сродни научни специалности в заседанието на катедрения съвет с цел обсъждане на дисертационния труд на по-високо научно равнище. Включените по настоящата алинея лица участват в заседанието на катедрения съвет със съвещателен глас.

(3) Участието на външни специалисти при обсъждането на дисертационния труд се определя със заповед на заместник-ректора, отговарящ за НИД, по предложение на катедрения съвет.

Чл. 92. (1) При обсъждане на представения проект на дисертационен труд катедрата прави преценка за степента на разработеност и неговата готовност за защита и приема решение, с което констатира дали:

1. трудът съдържа научни и/или научноприложни резултати, които представляват принос в науката;
2. трудът доказва, че кандидатът притежава и реализира:
  - а) задълбочени теоретични знания по съответната проблематика и
  - б) способности за провеждане на самостоятелни научни изследвания;
3. докторантът е изпълнил минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ за присъждане на ОНС „доктор“.

(2) Към дисертационния труд могат да се предявяват и специфични изисквания на катедрата, провеждаща обучението, приети от катедрен съвет.

Чл. 93. (1) При положително решение за готовността за защита катедреният съвет прави предложение за състав на научното жури.

(2) Научният ръководител и докторантът задължително участват в обсъждането на състава на научното жури и могат да дават свои предложения за членове. В предложението за състав на научното жури могат да се включват само лица, които отговарят на изискванията, установени от ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ (ППЗРАСРБ).

(3) Проверката за съответствие се извършва от катедрата, която носи цялата отговорност за това.

(4) В 7-дневен срок от вземането на решенията за готовността за защита и за предложението за състав на научното жури ръководителят на катедрата представя доклад до декана на факултета за взетите решения, придружен с препис-извлечение от протокола на заседанието на катедрения съвет и декларации по чл. 4, ал. 4 и ал. 5, т. 1 – 4 ЗРАСРБ от всички лица, предложени за членове на научното жури.

Чл. 94. (1) Обучението на докторанти в условия на съвместно ръководство от научен ръководител в УНСС и чуждестранен научен ръководител може да се извърши в изпълнение на сключени от УНСС договори за съвместна учебна дейност и/или за осъществяване на съвместни образователни програми с чуждестранни висши училища.

(2) Договорите по ал. 1 следва да съдържат клауза, която изрично предвижда, че обучението на докторантите ще бъде провеждано в условията на съвместно ръководство, както и уредена процедура за осъществяване на съвместното обучение.

Глава седма

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДОКТОРАНТИТЕ

Чл. 95. (1) Докторантите имат следните права:

1. да посещават определен цикъл лекции, упражнения и курсове, включени в индивидуалния им учебен план;
2. да осъществяват преподавателска дейност с водене на упражнения, но не повече от 60 часа за целия период на обучение, когато това е предвидено в индивидуалния им учебен план;
3. да участват в научноизследователската дейност на УНСС, като им се гарантират правата на интелектуална собственост;
4. да получават квалифицирана помощ и ръководство при обучението в докторантura и при защитата на дисертационните им трудове;
5. да ползват студентски общежития, библиотека, както и цялата база на УНСС за учебна, научноизследователска, спортна и културна дейност;
6. да се прехвърлят в друго висше училище или форма на обучение в съответствие с изискванията на нормативните актове и правилниците на УНСС;
7. да прекъсват и да удължават срока на обучението си при условия и по ред, регламентирани в този правилник;
8. да се сдружават в учебни, научни, културни и спортни общности, както и да членуват в международни организации, чиято дейност не противоречи на законите на Република България;
9. да ползват 30 дни ваканция в рамките на една учебна година;
10. да получават стипендии и да ползват кредити съобразно действащите нормативни актове;
11. да избират и да бъдат избирани в ръководните органи на УНСС – за докторантите в редовна форма на обучение;
12. да ползват безплатен служебен електронен адрес на сървъра на Университета, който да е достъпен и извън Университета;
13. да работят като хонорувани асистенти при определените за УНСС условия и ред;
14. други права, произтичащи от закона, от този и други правилници на УНСС.

(2) Докторантите – сираци на възраст до 30 години, хора със сензорни увреждания и други с трайни увреждания и намалена работоспособност 70 и над 70 на сто, военноинвалиди и военнопострадали, лица на възраст до 30 години, които към момента на навършване на пълнолетие са с предприета мярка за закрила по реда на Закона за закрила на детето – настаняване в приемно семейство, социална услуга от резидентен тип или специализирана ин-

ституция, майки с деца до 6-годишна възраст и диспансеризираните, могат да се ползват по време на обучението си със специални облекчения.

(3) Докторантите са задължени:

1. да изпълняват задълженията си, предвидени в индивидуалния учебен план и в договора за обучение;
2. да спазват изискванията на този и на други правилници и/или други вътрешни актове на УНСС;
3. да опазват материално-техническата база на УНСС;
4. да не провеждат политическа, религиозна и друга, забранена от закона дейност на територията на УНСС;
5. да поддържат необходимите контакти с научния си ръководител, свързани с изпълнението на задълженията по индивидуалния учебен план;
6. да не извършват действия, които уронват престижа и доброто име на Университета;
7. да спазват академичните норми, традиции и култура на поведение, да поддържат своя външен вид и облекло, съответстващи на статута им на докторанти в УНСС;
8. да спазват Етичния кодекс на УНСС;
9. да зачитат правата на интелектуална собственост, като носят отговорност за plagiatство;
10. да следят кореспонденцията, която им се изпраща на служебния електронен адрес;
11. да не се явяват и/или да не полагат неправомерно изпит, а по време на изпита – да не преписват и да не правят опити за преписване, да не изнасят изпитен материал без разрешение, да не подсказват, да се въздържат от непристойно поведение, да не използват мобилен телефон или други електронни устройства;
12. други задължения, произтичащи от този и други правилници на УНСС.

(4) Докторантите, приети в редовна форма на обучение, нямат право да работят на пълен работен ден на трудов договор през периода на обучението си.

(5) За спазването на изискването по предходната алинея докторантите подписват декларация при зачисляването им в докторантура, задължават се да декларират промяна на обстоятелствата и носят наказателна отговорност за деклариране на неверни данни.

Глава осма

ЗАЩИТА НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД

Чл. 96. Докторант се допуска до защита, при условие че:

1. е отчислен с право на защита;
2. е подготвил дисертационен труд, който е обсъден в катедрата, и е налице положително решение за готовността му за защита;
3. разработеният труд отговаря на минимални национални изисквания към научната дейност, определени в ППЗРАСРБ.

Чл. 97. В срок до 30 дни след положителното решение на катедрения съвет за готовността за защита докторантът подава в дирекция „Наука“ следните документи:

1. заявление до ректора (по образец, включващ като задължителен реквизит изискване за предоставяне от кандидата на актуален личен и служебен електронен адрес за кореспонденция) за организиране и провеждане на защитата;
2. автобиография;
3. препис-извлечение от протокола от заседанието на катедрения съвет, на което е взето положително решение за готовността за защита на дисертационния труд;
4. екземпляри на дисертационния труд и автореферата на електронен и хартиен носител за всеки член на научното жури и един на разположение на интересуващи се лица, който се съхранява в дирекция „Наука“;
5. екземпляри от публикациите по темата на дисертационния труд за всеки член на научното жури;
6. справка относно покриване на минималните национални изисквания към научната дейност по ППЗРАСРБ;
7. декларация за научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката.

Чл. 98. (1) В едноседмичен срок от положителното решение на катедрения съвет ръководителят на катедрата представя доклад на факултетния съвет, който в срок не по-късно от един месец след представянето на доклада на ръководителя на катедрата определя членовете на научното жури и датата на защитата и прави предложение до ректора за тяхното утвърждаване.

(2) В срок не по-късно от 14 дни от получаване на предложението на факултетния съвет ректорът утвърждава със заповед научното жури. Със същата заповед се определя и датата на защитата.

(3) Защитата се провежда не по-късно от четири месеца от датата на утвърждаване на научното жури със заповедта на ректора, освен когато в изключителни случаи провеждането ѝ е отложено на основание чл. 100, ал. 8 и ал. 9.

Чл. 99. (1) Защитата на дисертационния труд се провежда пред научно жури. За всяка конкретна процедура съставът на журито се определя от катедрения съвет и се утвърждава от факултетния съвет. Така определеният състав на журито се назначава със заповед на ректора в срока по чл. 98, ал. 2.

(2) Научното жури за защитата на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ е в състав от пет хабилитирани лица в съответната научна област или научни области по темата на дисертационния труд, като най-малко трима са външни и поне един от членовете заема академичната длъжност „професор“.

(3) Научният ръководител на докторанта не може да бъде член на научното жури.

(4) Членове на научното жури могат да бъдат български граждани – хабилитирани лица, включени в регистъра по чл. 2а ЗРАСРБ и/или утвърдени чуждестранни учени в съответната научна област, а при възможност – и в съответното направление и специалност. При интердисциплинарност на темата на дисертационния труд най-малко един от членовете на научното жури трябва да е от друга научната област, към която има отношение темата на дисертационния труд. Членовете на научното жури трябва да отговарят на съответните минимални национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 ЗРАСРБ

(5) Научното жури се формира от две обособени групи – на вътрешни и на външни за УНСС лица. Факултетният съвет определя структурата и състава на научното жури въз основа на предложение на катедрения съвет, кое-то трябва да включва най-малко с двама повече от установения от закона брой лица за всяка група. При избор на научно жури се определя и по един резервен член от всяка обособена група.

(6) Членове на научното жури не могат да бъдат лица:

1. които имат конфликт на интереси по смисъла на § 1, т. 2а от допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ с кандидат за придобиване на научна степен или за заемане на академична длъжност или за които са налице ограниченията по чл. 33 ЗРАСРБ;

2. които са свързани лица по смисъла на § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби ЗРАСРБ с кандидат за придобиване на научна степен или за заемане на академична длъжност;

3. за които е доказано по законоустановения ред plagiatство в научните трудове;

4. които са освободени от академична длъжност на основание чл. 35, ал. 1, т. 2 ЗРАСРБ;

5. които са били членове на научното жури по предходни две последователни процедури за защита на дисертационен труд и/или за заемане на академична длъжност в едно и също професионално направление, в УНСС, в случаите, когато има достатъчно хабилитирани лица в това професионално направление.

(7) Обстоятелствата по предходната алинея, т. 1 – 4 се установяват с декларация от всеки член на научното жури, която се подава още преди утвърждаването на състава на журито от факултетния съвет. Относно наличието на обстоятелството по т. 5 се следи служебно от дирекция „Наука“ на УНСС и се удостоверява с писмено удостоверение.

Чл. 100. (1) Членовете на научното жури се уведомяват за датата на първото им заседание от дирекция „Наука“ не по-късно от 7 дни след утвърждаването им със заповед на ректора.

(2) На своето първо заседание научното жури:

1. определя един от членовете си за председател – лице, което заема академичната длъжност „доцент“ или „професор“ в УНСС;

2. взема решение за допускане до оценяване на кандидата, когато отговаря на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 ЗРАСРБ за придобиване на ОНС „доктор“;

3. определя двамата членове на научното жури, които ще изготвят рецензии, като единият от тях е външно лице;

4. определя тримата членове на научното жури, които ще изготвят становища;

5. определя реда за своята работа.

(3) В случай че кандидатът не отговаря на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 ЗРАСРБ за придобиване на ОНС „доктор“, журито с мотивирано решение не допуска работата на кандидата до оценяване и приключва своята работа. В тези случаи рецензии и становища не се изготвят и заседание за публична защита не се провежда.

(4) Заседанията на научното жури не могат да се провеждат в намален състав. Отказът от участие в заседание или отказът за полагане на подпис от член на журито в протокола се установява с подписите на присъстващите членове на журито и не е основание за спиране на процедурата.

(5) Решенията на научното жури се приемат с явно гласуване и с обикновено мнозинство.

(6) Решенията на научното жури могат да се вземат и неприсъствено, като в тези случаи обсъждането и гласуването се извършват чрез съответните технически средства, осигуряващи аудио- или видеоконферентна връзка.

(7) За заседанията на научното жури се води протокол от служител на дирекция „Наука“. Протоколът съдържа като своя неразделна част мотивите за приемането на съответното решение, включително относно:

1. резултатите на кандидата, неговия научен принос, оригиналност на представените трудове и достоверност на представените научни данни;

2. отговорите на кандидата на бележките, посочени в рецензиите и становищата, както и на отправените към него въпроси;

3. мотиви относно приемането или неприемането на становището на кандидата в случаите, когато журито се е произнасяло относно наличието на плагиатство в работата на кандидата.

(8) В изключителни случаи на отвод, заболяване, смърт и други обективни причини, които правят невъзможно изпълнението на задълженията от член на научно жури и са настъпили до изтичане на срока за предаване на рецензиите и становищата, както и при безпричинно забавяне на рецензии и становища, председателят на научното жури включва резервния/резервните членове на журито. Провеждането на защитата се отлага за подходящ срок, не по-дълъг от 3 месеца, в рамките на който резервният/резервните членове на журито трябва да изготви/ят рецензията и/или становището. Новата дата на защитата се определя чрез изменение на заповедта на ректора по чл. 98, ал. 2. Членовете на журито се уведомяват за изменението на заповедта от дирекция „Наука“.

(9) В изключителни случаи, когато член на научно жури, въпреки че е представил своевременно рецензия/становище, не може да участва в открито заседание за публична защита на дисертационния труд, включително и чрез електронни средства за комуникация, и съответно не може да обяви публично своята оценка, откритото заседание на научното жури по публичната защита се отлага за подходящ срок, не по-дълъг от 4 месеца. Председателят на научното жури включва резервния/резервните член/членове на журито. В срок до 1 месец преди определената нова дата на защитата резервният/резервните членове на журито трябва да изготви/ят рецензията и/или становището. Новата дата на защитата се определя чрез изменение на заповедта на ректора по чл. 98, ал. 2. Членовете на журито се уведомяват за изменението на заповедта от дирекция „Наука“.

Чл. 101. (1) Рецензиите и становищата на членовете на научното жури завършват с положително или отрицателно заключение за присъждане на образователна и научна степен „доктор“. Във всички случаи, когато журито е било сеизрано със сигнали за плагиатство по реда на чл. 102 от този правилник, независимо от решението по чл. 102, ал. 5, членовете на научното жури задължително дават становище относно наличието или липсата на плагиатс-

тво в дисертационния труд, представен за оценяване, и в рецензиите и становищата си.

(2) Рецензиите и становищата на членовете на научното жури:

1. се предават в дирекция „Наука“ до три месеца от датата на назначаване на състава на научното жури със заповед на ректора;

2. се публикуват на интернет страницата на УНСС след получаването им заедно с автореферата на дисертационния труд. Тези материали се публикуват на български език и на един от езиците, които традиционно се ползват в съответната научна област. Публичният достъп на материалите се запазва най-малко 5 години след приключване на процедурата.

Чл. 102. (1) Във връзка със започната процедура за публична защита на дисертационен труд, заинтересованите лица могат да подават до научното жури писмени сигнали за plagiatство. Всеки сигнал трябва да е от конкретен подател, да е мотивиран и да съдържа като приложение доказателствен материал за твърдяното plagiatство. Сигналите се подават в деловодството на УНСС с входящ номер. Постъпилите сигнали се предават на ръководителя на съответната катедра, а той от своя страна ги предава на председателя на съответното научно жури. Копия от постъпилите сигнали и приложенията към тях се предоставят на всички членове на съответното научно жури.

(2) По този ред се подават и разглеждат сигнали за plagiatство, които са свързани с дисертационния труд, както и само с публикации, които са в неговата основа. Сигнали, относящи се до други трудове и разработки на кандидата, както и анонимни сигнали, не се разглеждат.

(3) Всеки отделен член на журито може сам да сезира журито за plagiatство, установено при рецензирането на дисертационния труд, автореферата и другите материали, представени от кандидата. В тези случаи членът на журито отправя мотивиран писмен сигнал, заедно с доказателствен материал до председателя на журито.

(4) Копия от постъпилите сигнали и приложенията към тях се връчват на кандидата. В 7-дневен срок от връчването той може да изготви и депозира писмено становище по получените сигнали, като приложи към него и съответния доказателствен материал. Становищата се депозират в деловодството на УНСС с входящ номер и служебно се предават на председателя на съответното жури.

(5) При постъпил сигнал за plagiatство в започната процедура за оценяване на дисертационен труд, тя не може да бъде прекратена поради оттегляне на документите от страна на кандидата. Във всички случаи, когато научното жури е сезирано със сигнал за plagiatство, то задължително се произнася с решение относно наличието или липсата на plagiatство в дисертационния труд и останалите материали. Решението се постановява в 7-дневен

срок от подаване на становище от страна на кандидата или съответно от датата на изтичане на срока за подаване на становище по предходната алинея. Решението се приема с обикновено мнозинство от 3 гласа от всички членове на журито на специално свикано заседание. Решението се мотивира и съставя в писмена форма и се връчва срещу подпись на кандидата.

(6) В случаите, когато научното жури с решението по предходната алинея установи липсата на plagiatство, процедурата по публична защита продължава по съответния ред.

(7) В случаите, когато научното жури е приело решение за наличие на plagiatство в оценявания труд, кандидатът за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ не се допуска до защита на дисертационния труд.

Чл. 103. (1) Решението по ал. 5 от предходния член, с което научното жури е установило наличие на plagiatство в оценявания труд и кандидатът за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ не е допуснат до защита на дисертационния труд, може да бъде оспорено от кандидата пред съответния факултетен съвет.

(2) Жалбата се подава в писмена форма чрез деловодството на УНСС с входящ номер като към нея кандидатът не може да представя нови писмени доказателства. Жалбата трябва да съдържа електронен адрес на жалбоподателя и мотивирано да посочва твърдяните нарушения, допуснати от журито при постановяване на решението, относно наличието на plagiatство.

(3) Факултетният съвет се свиква на заседание в срок от един месец от постъпване на жалбата, но не по-рано от 14 дни. В дневния ред на заседанието не могат да се включват други въпроси. Материалите по конкретния случай се предоставят на членовете на факултетния съвет и на членовете на научното жури чрез неговия председател най-малко една седмица преди неговото заседание.

(4) Факултетният съвет може да се произнася само по отношение на формални и други нарушения, допуснати от страна на журито при постановяване на решението. Той не може да се занимава с въпроса по същината на спора относно това дали е налице plagiatство или не. Този въпрос остава изцяло в научната компетентност на научното жури.

(5) В случай, че факултетният съвет констатира нарушения при постановяването на решение, с което е установено plagiatство, той го отменя и възстановява процедурата по публична защита на дисертационния труд в етапа, в който тя е била прекратена.

(6) Решението на факултетния съвет е окончателно.

Чл. 104. (1) Научното жури провежда открито заседание за публична защита на дисертационния труд в едномесечен срок след публикуването на рецензиите, становищата и автореферата.

(2) Откритото заседание по публичната защита на дисертационния труд се провежда присъствено в УНСС, освен когато в заповед на ректора е предвидено друго. Датата, часът и мястото на защитата се огласяват публично на интернет страницата на Университета и/или чрез други подходящи за целта средства.

(3) Откритото заседание на научното жури се провежда в следния ред:

1. научният ръководител или председателят на научното жури представя докторанта;

2. докторантът прави кратко изложение на основните резултати от дисертационния си труд;

3. членовете на научното жури представят своите рецензии и становища;

4. членовете на научното жури и всеки от присъстващите на публичната защита могат да правят изказвания и да задават въпроси, на които докторантът може да даде отговор;

5. всеки член на научното жури обявява публично своята оценка – положителна или отрицателна;

6. председателят на научното жури обявява резултатите от защитата.

(4) За успешно защитен се счита дисертационен труд, получил три или повече положителни оценки.

(5) Неуспешно защитеният дисертационен труд се връща за преработване. До една година от датата на връщането се обявява нова процедура за защита, ако кандидатът желае това. Втората процедура за защита е окончателна.

(6) До 7 дни след защитата успешно защитилите докторанти предават в дирекция „Наука“ по три екземпляра от дисертационния труд и авторефера-та за предоставяне на организациите депозитари.

(7) На председателите и членовете на научните журита се заплаща възнаграждение в размер, определен от Ректорския съвет. На външните членове, които пътуват от други населени места в страната, се заплащат и разходи за командировка.

Чл. 105. (1) Образователна и научна степен „доктор“ се придобива от дена, в който дисертационният труд е защитен успешно.

(2) УНСС издава диплома за образователна и научна степен „доктор“ на български език, а при заявено искане от лицето – и приложение на английски език.

(3) Дипломата се издава по образец, утвърден от министъра на образованието и науката. В 14-дневен срок от издаването ѝ дирекция „Наука“ изпраща в НАЦИД за регистриране:

1. копие от дипломата;

2. един екземпляр на хартиен и на електронен носител на дисертационния труд;

2. един екземпляра на хартиен и на електронен носител на автореферата;

3. информационни карти на български и английски език.

(4) В 10-дневен срок след успешната защита на дисертационния труд в дирекция „Университетска библиотека“ на УНСС и в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ се предават:

1. по един екземпляр – на хартиен и на електронен носител на дисертационния труд;

2. по един екземпляр – на хартиен и на електронен носител на автореферата.

(5) В 10-дневен срок след успешната защита на дисертационния труд в отдел „Деловодство и централен архив“ към дирекция „Кабинет на ректора“ на УНСС се предава досие с цялата документация по организирането и провеждането на защитата, което съдържа рецензиите, становищата и протокола от публичната защита.

Глава девета

ФИНАНСОВИ ОТНОШЕНИЯ

Чл. 106. (1) Докторантите заплащат годишни такси за обучението си.

Размерът на таксите се определя с:

1. актове на МС;

2. междуправителствени спогодби;

3. решение на АС на УНСС;

4. решение на Ректорския съвет при упълномощаването му от АС.

(2) При определянето на размера на таксите се съобразяват условията на чл. 95 от ЗВО.

(3) От такси за обучение се освобождават докторантите, приети в докторантура, субсидирана от държавата, които:

1. са кръгли сираци на възраст до 30 години;

2. са с трайни увреждания и намалена работоспособност 70 и над 70 на сто;

3. са военноинвалиди и военнопострадали;

4. са на възраст до 30 години и към момента на навършване на пълнолетие са с предприета мярка за закрила по реда на Закона за закрила на детето – настаняване в приемно семейство, социална услуга от резидентен тип или специализирана институция;

5. са приети при условия и по ред, определени в акт на МС и в междуправителствени спогодби, в случай че в този акт е предвидено такова освобождаване;

6. се обучават в последните две години на докторантурата.

(4) Правата по ал. 3 се ползват от:

1. български граждани и граждани на ЕС и ЕИП;

2. чужденци със статут на бежанци;

3. лица с двойно гражданство, едното от които е българско, ако са приети за обучение при условията за български граждани.

(5) Докторантите на самостоятелна подготовка, работещи на трудов договор в УНСС, назначени за неопределено време, както и назначените на срочен трудов договор по чл. 17 от ЗРАСРБ, се освобождават от такси за целия период на обучение. Таксите са за сметка на бюджета на УНСС.

(6) Лица с двойно гражданство, едното от които е българско, заплащат половината от размера на таксата за чуждестранни докторанти, определена с акт на Министерския съвет, когато кандидатстват и са приети при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

(7) При удължаване на срока на докторантурата срещу заплащане таксата на докторанта се изчислява пропорционално на времето на удължаването.

Чл. 107. (1) При зачисляване в докторантурата, субсидирана от държавата, докторантът заплаща годишна такса в размер, определен в акт на Министерския съвет.

(2) При зачисляване в докторантурата срещу заплащане докторантите склучват договор за обучение с УНСС в едномесечен срок от решението на факултетния съвет и заплащат таксата за образователната услуга в размер, определен от Академичния/Ректорския съвет, в срок, посочен в договора.

(3) При проявен интерес към работната тема на дисертационния труд от юридическо лице то може да се включи като трета страна в договора за обучение, като поеме част от таксата за обучение и от определените в договора допълнителни разходи.

Чл. 108. (1) Чуждестранните граждани, кандидатстващи за обучение в докторантурата в редовна и задочна форма, заплащат такси за обучение при условията на чл. 95 от ЗВО, след като са получили виза тип „D“ и са пристигнали в Република България.

(2) Чуждестранните граждани, кандидатстващи за докторантурата на самостоятелна подготовка срещу заплащане, внасят такса в размер, определен с решение на Академичния/Ректорския съвет.

(3) Докторанти, граждани на държави – членки на ЕС и ЕИП, заплащат такси за обучението си при условията и по реда, определени за българските граждани.

Чл. 109. (1) Размерът на разходите по защитата на дисертационните трудове за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ се определя от Ректорския съвет по предложение на заместник-ректора, отговарящ за НИД и се утвърждава от АС.

(2) Разходите по защитата на дисертационните трудове на докторантите, работещи по безсрочен трудов договор в УНСС, се поемат от УНСС.

(3) Докторантите, назначени по чл. 17 на ЗРАСРБ на срочен трудов договор в УНСС, заплащат разходите по защитата на дисертационните си трудове. УНСС възстановява разходите по защитата на дисертационните трудове на тези лица, при условие че спечелят конкурс за заемане на академична длъжност в УНСС и бъдат назначени на договор за неопределено време до две години от датата на защитата.

(4) Лицата по ал. 3 дължат връщане на възстановените им от УНСС разходи по защитата на дисертационните трудове, ако преди изтичането на 5 години от назначаването им за неопределено време напуснат или бъдат дисциплинарно уволнени от УНСС.

(5) Докторантите, чието обучение е субсидирано от държавата, и чуждестранни докторанти, обучавани по междуправителствени спогодби, не заплащат разходите по публичната защита на дисертационния труд, при условие че в срока на обучение са подали в дирекция „Наука“ документите си за откриване на процедура за публична защита. В тези случаи разходите по защитата са за сметка на УНСС. Докторантите, неподали документи за публична защита в срока на обучение, заплащат разходите по нея. Датата на подаване на документите се удостоверява с входящ номер на молбата, получен от деловодството на УНСС.

Чл. 110. (1) Научните ръководители на докторанти получават възнаграждение в размер на хонорара за съответен брой часове пред ОКС „бакалавър“, както следва:

1. за 30 часа лекции за всяка година от докторантурата за всеки докторант, български гражданин или чуждестранен гражданин, обучаващ се с правата на българските граждани;

2. за 60 часа лекции за всяка година от докторантурата за всеки докторант, чуждестранен гражданин;

3. за 90 часа лекции за всяка година от докторантурата за всеки докторант със затруднена комуникация (незрящи и глухонеми).

(2) За всеки успешно защитил докторант научният му ръководител получава еднократно възнаграждение в размер на хонорара за 100 лекционни часа пред ОКС „бакалавър“.

Част четвърта

ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ

Чл. 111. (1) Продължаващото обучение се организира за повишаване на квалификацията и за придобиване на нова квалификация от специалисти с висше образование, или за придобиване на специални знания, умения и компетентности на лица с висше или със средно образование.

(2) Продължаващото обучение се провежда срещу заплащане и не води до придобиване на образователно-квалификационна степен или специалност от висшето образование.

(3) Продължаващото обучение се организира и провежда от отделение „Институт за следдипломна квалификация“ (ИСК) при УНСС и може да бъде следните видове:

1. специализация – обучение за повишаване на придобита квалификация по дадена специалност;

2. професионална квалификация – обучение за придобиване на нова или на допълнителна квалификация;

3. професионална квалификация за придобиване на правоспособност за упражняване на определена дейност;

4. краткосрочно обучение за придобиване на специални знания, умения и компетентности – до един семестър.

(4) Продължаващото обучение се провежда в следните форми:

1. редовна, задочна или дистанционна;

2. групова или индивидуална.

(5) За участие в продължаващо обучение се заплаща такса, определена по реда на Правилника за устройството и дейността на отделение ИСК при УНСС.

Чл. 112. (1) Продължаващото обучение се провежда по учебна документация, която се разработва и утвърждава по определен в Правилника за устройството и дейността на отделение ИСК при УНСС ред.

(2) Продължаващото обучение по чл. 111, ал. 3, т. 1 – 3 се осъществява по учебен план и е с минимална продължителност от два семестъра.

(3) При успешно завършване на продължаващо обучение отделение ИСК при УНСС издава:

1. свидетелство за професионална квалификация – за обученията по чл. 111, ал. 3, т. 1 – 2;

2. свидетелство за професионална квалификация и/или друг предвиден в съответния нормативен акт документ, за признаване на правоспособност за упражняване на определена дейност – за обученията по чл. 111, ал. 3, т. 3;

3. удостоверение – за обученията по чл. 111, ал. 3, т. 4.

(4) Когато в рамките на обучението си в ОКС „магистър“ студентите са положили изпити по учебни дисциплини, които по своето съдържание и хорариум съответстват или надвишават предвиденото учебно съдържание, съответно установения хорариум, на обучения по чл. 111, ал. 3, организирани от ИСК при УНСС, те имат право да получат от ИСК при УНСС удостоверение по ал. 3, т. 3, срещу заплащане на допълнителна такса.

(5) Когато в рамките на обучението си в ОКС „магистър“, студентите са положили изпити по учебни дисциплини, които се включват в учебното съдържание на курс за специализация или на курс за квалификация, те имат право да участват в съответните курсове за специализация или квалификация при облекчени условия и цени.

(6) Редът и условията за издаване на удостоверения по ал. 4 и за участие в квалификации и специализации при облекчени условия и цени по ал. 5 се определят в Правилника за устройството и дейността на отделение ИСК при УНСС. Правото да се получи удостоверение и да се участва в обучение по ал. 5 може да се упражни в срок до три години след завършването на обучението в ОКС „магистър“.

Част пета

ЧАСТИЧНО И ДОПЪЛВАЩО ОБУЧЕНИЕ

Чл. 113. (1) Частично обучение е обучението по отделни дисциплини, се-местър или друга обособена част от обучението по утвърден учебен план.

(2) Частичното обучение се организира по установения в УНСС ред при следните условия и изисквания:

1. осъществява се по дисциплини, преподавани в УНСС;
2. реализира се чрез изслушване на лекционните курсове по избраните дисциплини, изпълнение на всички изисквания по техните учебни програми и полагане на съответните изпити, за което се издават индивидуални протоколи;
3. удостоверява се с документ, в който се вписват: наименованието на дисциплината/ите, хорариумът, оценката/ите и присъдените кредити.

(3) Допълващо обучение е обучение по тематично обособени дисциплини, които допълват или разширяват придобита система от знания.

(4) Отделно от разпоредбите по ал. 2 и 3 като частично/допълващо се определя и обучението на студенти по линия на програмите за мобилност.

(5) Само чрез частично и/или допълващо обучение не може да се придобие нова образователно-квалификационна степен или специалност на висшето образование. Частичното/допълващото обучение може да бъде признато при придобиване на следдипломна квалификация в рамките на продължаващо обучение. Редът и условията за признаването се ureждат в Правилника за устройството и дейността на отделение ИСК при УНСС.

(6) Частичното и допълващото обучение се организират от дирекция „Учебна дейност“.

(7) Учебната документация за частично и допълващо обучение се утвърждава от заместник-ректора по учебната дейност.

(8) Таксите за частичното и допълващото обучение се определят от Академичния съвет на УНСС.

Част шеста

АКАДЕМИЧЕН СЪСТАВ

Чл. 114. (1) Учебната дейност в УНСС се осъществява от преподаватели на съответните длъжности.

(2) Длъжностите на научно-преподавателския състав във висшите училища са:

1. за хабилитирани преподаватели – доцент и професор;
2. за нехабилитирани преподаватели – асистент и главен асистент.

(3) Длъжностите на нехабилитираните лица, на които се възлага само преподавателска дейност за неспециалисти по езиково обучение и спорт, са преподавател и старши преподавател.

(4) Преподавателите в УНСС са:

1. преподаватели на основен трудов договор;
2. преподаватели на срочен трудов договор;
3. съвместители;
4. гост-преподаватели;
5. хонорувани преподаватели.

(5) По аргументирано предложение на катедрите факултетните съвети ежегодно избират изтъкнати специалисти от страната и чужбина за участие във всички форми на учебния процес при спазване на държавните изисквания за придобиване на висше образование в ОКС „бакалавър“ и „магистър“. В тези случаи за титуляр на съответната дисциплина се определя хабилитиран преподавател от състава на катедрата.

Чл. 115. (1) Преподавателят е длъжен:

1. добросъвестно и професионално да изпълнява учебно-преподавателските и научноизследователските си задължения в съответствие с кратка характеристика или описание на работата по чл. 127, ал. 1, т. 4 от Кодекса на труда, както и с изискванията на вътрешноуниверситетската нормативна уредба;
2. да спазва трудовата и технологичната дисциплина;
3. да участва активно в разработването на документите за акредитация и следакредитационен контрол;
4. да участва в кандидатстудентските кампании съобразно създадената от ръководството на Университета организация и възложените задължения;
5. през всеки семестър на учебната година да дава ежеседмично по четири учебни часа консултации на студентите;

6. да съблюдава академичната етика в съответствие с изискванията на Етичния кодекс на УНСС;
7. да възпитава с цялостното си поведение, външен вид и облекло обучаваните в дух на академизъм, родолюбие, естетика и други общочовешки ценности;
8. да не провежда в УНСС политическа, религиозна и друга забранена от закона дейност;
9. да изпълнява други задачи, възложени му от катедрения съвет, ръководителя на катедрата, деканското и ректорското ръководство.

(2) Преподавателят – титуляр на учебна дисциплина, е длъжен:

1. да разработва и да оповестява по подходящ начин съдържанието на учебните програми по водените от него лекционни курсове, включващо брой, заглавия и последователност на темите от учебното съдържание, препоръчителна литература, начин на формиране на оценката и форма на проверка на знанията и уменията;
2. да наблюдава, контролира и подпомага в научно-педагогическо отношение асистентите, които водят упражненията по преподаваната от него дисциплина;
3. да провежда в съответствие с утвърдените графици изпити, на които задължително присъстват и асистентите, водили упражненията по съответната учебна дисциплина;
4. да нанася изпитните оценки на студентите в изпитните протоколи при спазване на съответните срокове;
5. да съхранява писмените материали от проверката на академичните постижения на студентите в редовна форма на обучение една година след тяхното провеждане, а в дистанционна форма на обучение – не по-малко от пет години след тяхното провеждане;
6. да предоставя възможности на студентите да се запознават с писмените материали от проверката на академичните постижения на студентите при поискване, след обявяване на резултатите;
7. да осъществява съвестно и компетентно научното ръководство на дипломанти и докторанти, на които е определен за научен ръководител.

(3) В случаите на председателство на държавна изпитна комисия преподавателят е длъжен да нанася в изпитния протокол оценките от държавния изпит и от защитата на дипломните работи в сроковете съобразно този правилник.

(4) Допълнителните задължения на преподавателите, свързани с реализирането на дистанционната форма на обучение, са:

1. разработване на специфични електронни учебни курсове и ресурси съгласно вътрешните правила на Центъра за дистанционно обучение;
2. провеждане на присъствени периоди на обучение, когато са предвидени в учебното разписание;

3. провеждане на изпити на студентите съобразно графика на учебния процес.

Чл. 116. Преподавателят има право:

1. да разработва и преподава учебното съдържание на своята дисциплина свободно, като се съобразява с изискванията на учебния план и учебната програма, равнището на науката и потребностите на практиката;
2. да освобождава, допуска или недопуска до изпит студенти при установените за това условия и ред;
3. да провежда свободно, съобразно своите интереси, научни изследвания и да публикува резултатите от тях;
4. да използва материалната база и информационните ресурси на Университета за академичното си развитие и научно израстване;
5. да получава достойно възнаграждение за положения от него труд;
6. на признаване и защита на правата му като преподавател и автор;
7. на зачитане на неговата чест и достойнство при изпълнение на трудовите му задължения;
8. на други права, произтичащи от законите на страната и вътрешнонормативните актове на УНСС.

Чл. 117. (1) Работното време на преподавателите на основен трудов договор е 8 часа на ден/40 часа седмично, приравнени към 1600 часа годишно за целите на планирането на заетостта.

(2) Работното време на преподавателите по ал. 1 включва осъществяването на:

1. учебна дейност;
2. учебно-методична дейност;
3. научноизследователска дейност за научно-преподавателския състав.

Чл. 118. (1) АС определя:

1. нормативната аудиторна, извънаудиторна и научноизследователска заетост на преподавателите, както и на заемащите административни ръководни длъжности в УНСС;

2. номенклатурата от дейности, както и часови нормативи за изпълнение на задълженията по учебната, учебно-методичната и научноизследователската дейности.

(2) Аудиторната и извънаудиторната нормативна и наднормативна заетост на преподавателя се възлага с решение на катедрения съвет и се счита за задължение, произтичащо от трудовия договор.

(3) Преподавателят може да реализира аудиторната си заетост само с лекции, само с упражнения или в комбинация от лекции и упражнения.

(4) Аудиторната заетост се определя, като един час лекции се приравнява на два часа упражнения – за нехабилитирани преподаватели, и два часа упражнения се приравняват на един час лекции – за хабилитирани преподаватели.

(5) Приравняването на един час лекции към два часа упражнения и обратно става само за целите на планирането и отчитането на изпълнението на задължителната натовареност, когато преподавателят взема едновременно и лекции, и упражнения, независимо дали е хабилитиран или нехабилитиран. Приравняване не се извършва при заплащането на часовете над норматива, което става на основата на фактически взети часове лекции и/или упражнения.

Чл. 119. (1) Хабилитирани лица на основен трудов договор в УНСС провеждат за всяка специалност не по-малко от 70 на сто от лекционните часове. При необходимост и след решение на АС за отделни специалности хабилитирани лица могат да провеждат и не по-малко от 50 на сто от лекционните часове.

(2) След решение на съответния факултетен съвет до 10 на сто от общия хорариум на учебните часове от учебния план при обучението в образователно-квалификационната степен „бакалавър“ и до 20 на сто от общия хорариум на учебните часове от учебния план при обучението в образователно-квалификационната степен „магистър“ могат да бъдат провеждани от изявени специалисти от практиката.

(3) За всяка специалност не по-малко от половината от аудиторните и практическите занятия се водят от преподаватели на основен трудов договор в УНСС.

(4) В един учебен план преподавател може да води не повече от:

1. четири учебни дисциплини – в ОКС „бакалавър“;
2. две учебни дисциплини – в ОКС „магистър“ със срок на обучение два семестъра;
3. три учебни дисциплини – в ОКС „магистър“ със срок на обучение три и четири семестъра.

(5) Задължителната по норматив аудиторна натовареност се формира от часовете, взети във всички образователни степени и форми на обучение, в следния ред:

1. редовно обучение в ОКС „бакалавър“ – УНСС;
2. дистанционно обучение в ОКС „бакалавър“ – УНСС;
3. дистанционно обучение в ОКС „бакалавър“ – РЦДО – гр. Хасково;
4. редовно обучение в ОКС „магистър“ – УНСС;
5. дистанционно обучение в ОКС „магистър“ – УНСС;
6. дистанционно обучение в ОКС „магистър“ – РЦДО – гр. Хасково;
7. редовно обучение на английски език в ОКС „бакалавър“;
8. редовно обучение на английски език в ОКС „магистър“;

9. аудиторна заетост по дисциплини в ОНС „доктор“.

(6) Последиците за възнагражденията на преподавателите, които имат планирана или реализирана аудиторна заетост, по-ниска от нормативната, както и реализирана наднормена аудиторна заетост, се уреждат от Вътрешните правила за работната заплата в УНСС.

Чл. 120. (1) Извънаудиторната заетост на преподавателите включва:

1. четири часа консултации седмично по време на семестрите;
2. изпити на студенти в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“;
3. участие в изпитни комисии по провеждане на държавните изпити на студенти, с изключение на държавните изпити за специалност „Право“;
4. проверка на контролни работи, включени в учебните програми;
5. провеждане на защита на курсови проекти и курсови работи, предвидени в учебния план;
6. ръководство на практики, предвидени в учебния план;
7. разработване на вътрешни рецензии на проекти за зачисляване в докторантура и на проекти на дисертации за откриване на процедура за публична защита;
8. изпити на докторанти;
9. други дейности – по номенклатура, приета от АС, с признаване на броя на часовете за извънаудиторна заетост за всяка от дейностите.

Чл. 121. (1) Учебно-методичната дейност на преподавателите може да включва:

1. разработване и написване на учебници и учебни помагала;
2. разработване на презентации, дигитални, мултимедийни и други учебно-методични продукти;
3. разработване на тестове, казуси и други изпитни и учебни материали;
4. разработване на учебни програми;
5. подготовка на нови и/или актуализиране на съществуващи учебни курсове;
6. научно-методическо подпомагане на написването на курсови работи и други самостоятелни разработки на студенти;
7. други дейности с учебно-методичен характер.

(2) Преподавателите планират и отчитат часовете за извършване на учебно-методичната дейност в съответствие с приети от АС номенклатура и нормативи.

Чл. 122. (1) Научноизследователската дейност на научно-преподавателския състав се осъществява индивидуално и/или колективно и включва:

1. научни публикации (статии, доклади, студии, глави от книги, монографии и др.);

2. защита на дисертационни трудове;
3. ръководство на или участие в университетски, национални и международни проекти;
4. други дейности с научноизследователски характер – по номенклатура, приета от АС.

(2) Членовете на научно-преподавателския състав планират и отчитат чесовете за извършване на научноизследователската дейност в съответствие с приети от АС номенклатура и нормативи.

Чл. 123. (1) Преподавателите в УНСС – щатни и хонорувани, подготвят за всяка учебна година индивидуални планове по семестри по образец, утвърден от ректора, в които отразяват своята учебна, учебно-методична и научноизследователска натовареност в съответствие с приетите от катедрите разпределения на учебните дейности и приетите от АС номенклатура и нормативи за учебно-методичната и научноизследователската дейности.

(2) В индивидуалните планове се отразяват всички часове за аудиторна заетост във всички форми на обучение в ОКС „бакалавър“, в ОКС „магистър“ и в ОНС „доктор“.

(3) Ръководителите на катедри и деканите наблюдават и контролират правилното и своевременно изготвяне на индивидуалните планове и отчитането на изпълнението им.

(4) Индивидуалните планове на преподавателите се приемат от катедрения съвет и се предават от административния секретар на катедрата на дирекция „Учебна дейност“ най-късно до един месец след началото на учебната година. Индивидуалните планове остават за съхранение в дирекция „Учебна дейност“.

(5) Въз основа на приетите индивидуални планове се изготвя обобщен план на всички преподаватели от катедрата, който се утвърждава от съответните ресорни заместник-ректори и ректора на УНСС.

(6) След приключването на учебната година се отчита (в индивидуалните планове, раздел „Отчет“, и в дневника за отчитане на изпълнението на заетостта) фактически осъществената аудиторна, извънаудиторна, учебно-методична и научноизследователска дейност.

(10) Дирекция „Учебна дейност“ администрира цялостната дейност по изготвянето на индивидуалните планове и тяхното отчитане и осъществява процедури по проверката им с оглед спазването на нормативните изисквания.

Част седма

САНКЦИОННИ РАЗПОРЕДБИ

Общи положения

Чл. 124. (1) Ръководните органи на УНСС предприемат необходимите мерки за разясняване на членовете на академичния състав, служителите, студентите и докторантите на техните задължения и създават условия за тяхното изпълнение.

(2) УНСС системно полага усилия за предотвратяване на извършването на нарушения на задълженията на членовете на академичния състав.

Чл. 125. (1) В случаите на виновно неизпълнение на задълженията по този правилник на членовете на академичния състав на УНСС се налагат предвидените в тази глава санкции.

(2) Санкциите се налагат със заповед на ректора или от упълномощено от него лице след установяване на фактическите обстоятелства при извършване на нарушението и спазване на уредената в съответен нормативен акт или този правилник процедура.

Чл. 126. (1) При налагане на санкциите се спазват следните принципи:

1. санкциите се налагат с цел предотвратяване извършването на нови нарушения и превъзпитаване на нарушителите;

2. тежестта на санкцията трябва да съответства на тежестта на извършено нарушение;

3. за едно конкретно нарушение може да бъде наложено само едно наказание;

4. могат да бъдат налагани само тези санкции, които са предвидени в нормативен акт или в този правилник.

(2) Санкциите се налагат в двумесечен срок от установяване на съответното нарушение.

Студенти и докторанти

Чл. 127. (1) При неизпълнение на задълженията по чл. 17 студентът се наказва със:

1. забележка;
2. предупреждение за отстраняване от УНСС.

(2) Студентът се отстранява от УНСС за не по-малко от една учебна година и не повече от две учебни години при:

1. предоставяне на неверни данни, въз основа на които е приет в УНСС, или подправяне на документи за студентското му положение;
2. системно неизпълнение на задълженията си по учебна програма, учебен план или правилниците и/или други вътрешни актове на УНСС, в това число на задълженията по чл. 17 от този правилник;
3. осъждане на лишаване от свобода за извършено умишлено престъпление от общ характер.

Чл. 128. (1) При неизпълнение на задълженията по чл. 95, ал. 3 докторантите се наказват с:

1. забележка;
2. предупреждение за санкционно прекъсване.

(2) Докторант се наказва със санкционно прекъсване за определен срок, не по-дълъг от 12 месеца, който се приспада от срока на докторантурата при:

1. предоставяне на неверни данни, въз основа на които е приет в УНСС, или подправяне на документи за докторантското му положение;
2. системно неизпълнение на задълженията си съобразно правилниците и/или други вътрешни актове на УНСС, в това число на задълженията по чл. 95, ал. 3 от този правилник;
3. осъждане на лишаване от свобода за извършено умишлено престъпление от общ характер.

Чл. 129. (1) При констатиране на нарушения от страна на студенти и докторанти преподавателите и служителите на УНСС са задължени да представят доклад пред ресорния заместник-ректор.

(2) Преди налагане на санкция ресорният заместник-ректор е задължен да снеме писмени обяснения от провинилия се студент/докторант и в съответствие с тях да проведе действия за установяване на обективната истина.

(3) Наказанията по чл. 127 и 128 се налагат с писмена заповед на ректора или упълномощеното от него лице съгласно чл. 125, ал. 2, която се връчва на студента/докторанта. Наложените наказания се отразяват в досието на студента/докторанта, а за студентите – и в главната книга. В издаваните характеристики и препоръки на студента/докторанта се отразява само наложеното наказание по чл. 127, ал. 2 и чл. 128, ал. 2.

Преподаватели и служители

Чл. 130. (1) Виновното неизпълнение на задълженията по този правилник от страна на преподаватели и служители се счита за нарушение на трудовата дисциплина по смисъла на чл. 186 от Кодекса на труда.

(2) За тежко нарушение на трудовата дисциплина от страна на преподаватели по смисъла на чл. 190, ал. 1, т. 7 от Кодекса на труда се счита:

1. системно безпричинно отсъствие от учебни занятия;

2. извършване на действия, които уронват престижа и доброто име на Университета;

3. системно неизготвяне на индивидуалните планове и отчети в съответствие с приетите за УНСС нормативи и изисквания за застост;

4. неправомерно използване на чужд интелектуален продукт, който се закриля по Закона за авторското право и сродните му права;

5. манипулиране на изпитни процедури или резултати от такива, в това число нарушение по чл. 58а, ал. 1, т. 1 – 2 от ЗВО;

6. всякакви действия, които водят до пряко възпрепятстване на провеждането на учебни занятия или блокиране на учебния процес.

(3) За тежко нарушение на трудовата дисциплина от страна на служители по смисъла на чл. 190, ал. 1, т. 7 от Кодекса на труда се счита:

1. неизпълнение на техни служебни задължения, което води до пряко възпрепятстване на провеждането на учебни занятия или блокиране на учебния процес;

2. извършване на действия, които уронват престижа и доброто име на Университета;

3. извършване на всякакви действия, създаващи условия за манипулиране на изпитни процедури, или резултати от такива, в това число нарушение по чл. 58а, ал. 1, т. 3 от ЗВО.

Чл. 131. Установяването на извършени нарушения на този правилник от страна на преподаватели и служители, както и налагането на дисциплинарни наказания за тях се осъществява по реда на глава девета от Кодекса на труда.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този правилник изброените по-долу понятия имат следното съдържание:

1. „системно“ – три или повече пъти в рамките на една учебна година;
2. „WEB студент“ – вътрешна електронна информационна система на УНСС, в която в реално време студентите могат да получават информация за основните си данни и за данните, свързани с учебния процес;
3. „среден успех от обучението“ на определен етап от следването е успехът, който се формира като средноаритметична оценка от оценките по дисциплините, включени в учебния план, положени до момента на изчисляването на този успех.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. С въвеждането на електронните главни книги отпада задължението на преподавателите за нанасяне на оценките в тези книги.

§ 3. (1) В срок от шест месеца от приемането на този правилник главният секретар по учебните процеси и документация подготвя проект на актуализирани Правила за учебните планове в образователно-квалификационните степени „бакалавър“ и „магистър“ в УНСС, в които се регламентират условията и редът за разработване, структурата, формата, съдържанието и условията и редът за приемане и утвърждаване на учебните планове.

(2) В правилата по предходната алинея се регламентират условията и редът за разработване, структурата, формата, съдържанието и условията и редът за приемане и утвърждаване на учебните програми по отделните учебни дисциплини.

§ 4. В срок от шест месеца от приемането на този правилник дирекция „Наука“ изготвя проект на актуализиран Правилник за условията и реда за прием на докторанти и го представя на АС за приемане.

§ 5. (1) Процедурите по прекъсване или отстраняване на студенти/докторанти, които са започнали преди влизането в сила на този правилник, се приключват по реда на правилника, който е по-благоприятен за тях.

(2) Отстранените до влизането в сила на този правилник студенти и докторанти се възстановяват по реда на правилника, който е по-благоприятен за тях.

(3) За отстранени студенти, приети по направления и поднаправления след влизане в сила на този правилник и разпределение по специалности, възстановяването става съгласно правила, приети от АС.

§ 6. В срок от една година от влизането в сила на този правилник всички други правилници, правила и други вътрешни актове с нормативен характер, които му противоречат, следва да бъдат съобразени с него по съответния ред.

§ 7. Във всички случаи, при които се извършва уведомяване на кандидатите за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в хода на процедурите по Част трета „Доктор“ от настоящия правилник, уведомяването следва да се счита за надлежно извършено, а съответното уведомление – за надлежно връчено, с изпращането на електронно съобщение на предоставения от кандидата електронен адрес за кореспонденция.

§ 8. (1) Този правилник е приет с Решение на АС на УНСС № 4/10.11.2021 г. и отменя Правилника за учебната дейност на УНСС, приет с Решение на АС на УНСС № 2/08-10.05.2015 г.

(2) Правилникът влиза в сила от датата на приемането му от АС.

§ 9. Процедурите за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, открити и незавършили до влизането в сила на изменението на ЗРАСРБ (обн., ДВ, бр. 30 от 3.04.2018 г., в сила от 4.05.2018 г.), се довършват при условията и по реда на Част трета „Доктор“ от Правилника за учебната дейност на УНСС (приет с Решение на АС № 2/8-10.05.2015 г., изменен с решения на АС № 2/1-3.04.2016 г., № 4/3-5.11.2016 г., № 5/07.12.2016 г., № 5/12.07.2017 г., № 7/9-11.11.2017 г., № 1/24.01.2018 г., № 2/19-21.04.2018 г., № 3/11.07.2018 г.) и доп. – решение на АС № 2/17.04.2024 г., както следва:

Правен режим, приложим за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по процедури, открити и незавършили до влизането в сила на изменението на ЗРАСРБ (обн., ДВ, бр. 30 от 3.04.2018 г., в сила от 4.05.2018 г.).